

šie mokslo metai pradėti net
trijų mokytojų. Neseniai a-
kraustė matematikos m. tie-
dabr sulaukėm paįsų-
vų kalbos, nors įstat-
užtvirtintas, bet nei

tyt... O juk laikas bėga, o laikas — tai auksas...
(„Saltinis“).

IS PILVISKIŲ, Suvalkų gub.

Pastaruoju laiku labai miršo Marijampolės garsusis žandaras Kislinskis ir krečia beveik paeilui. Taip neseniai krete Pilvikiuose pas Kačergienę ir krautuvininką Adomaitį, Žečkalnuios pas Sipailą, Kraujunciūos pas Nauzdijų ir pas Brazauską. Beto lapkričio 4 d. Griškabudžio policija suėmė beinanti koki-tai S. Baltrušaitį. — Jiesko tai „Kovos“, tai knygūčių tai kokio galvažudžio Storpaičio nuo Garliavos. Niekur nieko ypatingo nerado: paėmė — tai kur kokių tenai kalendorių, kuri kokią knygutę ir viskas. Girdėti, kad Kislinskis įjiesko vis kokio-tai slapta leidžiamo laikraščio — „Darbininkų Žodis“. Tiesa, netiek jam rupi tas laikraštis, kiek ta dslapta spausinė, kurioje „D. Žodis“ spaudinusi. Bet vargas, nors i naktis nemiegodamas rupinasi, bet tos spausinės nesuranda. Nesiseka.

(„L. U.“).

LITUOS DIRVONAL.

Jau džiaugiamės tikrai „teviskajai“ rusų valdžios globa. Kasmet patraukiami i Lietuvą tukstantčiai rusų, ir parduodama jiems žemė. Dabar dar susilaikėme i lenkų pusės tos pačios geradarybės. Kas kart dažniau tenka susitikti lenkiškuos laikraščiuose raštus, raginančius lenkus vietoje keliaus i Ameriką, vaziuoti Lietuvon ir čionai sau Ameriką pasidaryti. Manoma šale rusų kolonistų, varginančių musų tėvynę, dar gabenti lenkus kolonistus.

Sumanymas traukti lenkus i Lietuvą, matyt, smarkiai lenkams patinka kad net katalikiški jį laikraščiai („Dziennik. Pow.“) tam pritaria. Lenkai regimai pamėnė nuo vokiečių tą puikią mintį. Kad vokiečiai perka nuo lenkų žemę ir atėjumams vokiečiams dalina, tai jie šaukia, kaip tik išgali, o patis mano lygiai tą patį Lietuvoje daryti.

Jog lenkams gali pavykti vieną — kitą dvarą partrauktiems i Lenkijos atėjumams išdalinti, tai nevedžiojame. Juk daug turime lenkų dvarininkų, kurių akis vien i Varšavą atkreiptos. Nes jstabu užtarti, bei kuris, negalėdamas dvaro išlaikyti, išdalis j už gerą užmokesnį lenkams. Dar tik ilgaius snausime ir laukime iš dangaus nukrintant lietuviško banko žemai pirti, tai neužgiro pasijusime, jog visa musų žemė svetimačių rankose atsidurs. Mums reikės svetur danginties. Ligšiol tiktai Kauno ir Vilniaus gub. dvarai buvo dalinami rusams atėjumams. Dabar jau ir Suvalkų gubernijon atkrausytą sentikių. Pasakui juos ketina lenkai eiti... Esame tarpe kuno ir priekalo. Kas blogiausia, kad mažai savo pavojingą padėjimą teatjauciamie.

(„Saltinis“).

APIE KAIMO KRIVULES (VYRIJAS).

Krivulės, krivės, arba vyrijos tai dabar beveik vieninteliai susirinkimai, kuriuos galima laisvai, t. y. nesiklausus policijos, pasidaryti. Tokion krivulėn arba vyrijon paprastai sueina visi kaimo uklinikai. Tik nelaimė, kad iš to „laisvo“ suėjimo maža naudos tebuna. Paprastai, kada buna paleista krivulė, pradeda rinktis vienas kitas. Kol kiti susirenka, tai šitie susijiesko kortas (tankiausiai jau i namų eidami išsida i kisenių) ir kortuoja. Suėjus visiems meta ant valandėlės kortavę, pasitaria, jei reikia pinigų — sūdeda. Ale tankiausiai dar taip pastatko, kad suėjęs visus pinigus pasilieka kelesdešim kapėlių (buna ir taip, kad tyčia taip padaro, idant likty). Kam tie pinigai liko? Juk neišsidalinti! Reikia dar pridėti ir parsitraukti degtinės, alaus. Na, o tada jau tikrai balius. Kalkada ir išausta „bekrivulėjant“.

Tokios tai maž-daug dabar musų krivulės arba vyrijos bet kas prirodys, kad tai gerai? O tuo tarpu per tokias krivules galima daug naudos padaryti, galima daug pasimokyti. Duokim, kurie pirma ateina ir turi laukti kitų, viešuos kortavus perskaitytų laikraštį užinotų naujienas: kaip kur verė Pr. ir parapijonis, ką veikia kitur ir t. t. Gali rasti pusi. 31.

gali tiktai ir buti pamokinančia. Prie šiandieninio pasikalbėjimo. Pasakui, susirinkus daugiau, gali papasakoti ir kitiems apie tai pasikalbėti, apsvastyti. Beto, per krivules arba vyrijas patogiausia susitarti pirti isvien ar tai dirbtinių traušų, ar tai kokių sekų, ar pasikalbėti apie įsiveisimą geresnės veislės gyvulių; taip pat gera proga pasikalbėti, ar ne verta įsteigti ukio ratelis, taupomoji ir skolinamoji kasa. Apart to, jei nori valstiečiai, kad juos nevedžiojtu už nosių valscijų ponai, parapijų klebonai ir visoki „činiai“, tai krivulėse arba vyrijose turi išskolinti valstiečiai susitarti kaip įsigeriau bus pasielgus, kada valsciaus, arba parapijos, sueigjopaduos jiems koki klausima, sumanymą ar pasiūlymą. Čia gali liuosai apie viską pasikalbėti, nes nestovi už pečių nei žandaras, nei žemarsargys nei viršaitis, nei klebonas nei kitoks „činas“.

Taigi ulininkai-valstiečiai. Neleiskite dovanai laiko susirinkti ir krivules arba vyrijas. Ar tai jusų apeliunkėje atsiverė ar žada atsiverti kokia draugija, ar tai valsciuje koki rinkimai, ar tai koki taisymai; statymai klebonijų, bažnyčių ar neturite arba norite įsiveisti kitokių sekų, gyvulių, norite parsitraukti zuperio, ar tai jusų apeliunkėje platinasi kokia ligą, ar kas kitas, — vis susirinkite apie tai pasikalbėkite, pasitarkite. O jei patis ko nežinote pasiklauskite kitų. Taip, pavyzdžiui, šmet dau. Taip, pavyzdžiui, šmet daugelis bėdavoja, kad blogai atrodo su dobliais, ir pavasarį reikės pirti. O žinome, kad nusipirkus naują koki sukčiaus kupčiaus doblų sekų, kaip pasėji, tai išdygsta reumunės ar kitos žolės. Taigi pasikalbėkite ir susitarkite pirkime ant syk daug iš žinomus firmos geriausia per kokią ukio draugovę.

(„L. U.“).

PARAPIJOS IR KLEBONAL.

Kur šiandien neisi, i kokią parapiją neužsukti, maž ne visur rasi, kad klebonas su parapijonimis ne visai sutiekia, o kai kur ir labai skersuoja. Ypač iškyla visoki nesupratimai, kuomet prisieina kas nors — ar tai bažnyčia, ar klebonija — taisyti arba naujai daryti. Net nežinau parapijos, kur ka-nors taisynt ar statant buti viskas apsiųję geruoju. Negut ten gali viskas geruoju apsiėti, kur visi parapijonis akiai klausio ir tiki klebonas žodžiams; tik nelaimė, kad tokių ne tik parapijų, bet ir atskirų žmonių vis mažiau ir mažiau randas... — Bet dėlko taip yra? Ko, rodos, nesutikti dusių ganytojų ir avelėms? Atsakymas prastas: dėlto, kad tie dusių ganytojai — klebonai — pasisavino sau perdidelę valią. Paziūrėk i bile kokią parapiją, tai pamatysi, kad klebonas savo parapijonis ne tik už nosies vadžioja, bet ant jų ir raitas jodo. Ir daugelyj vietų parapijonis kaip avinėliai seka pasakui savo piemenį nemurmėdami ir pildo visus jo norus. Tik kai kur, pastaruoju laiku tankiau pasitaiso, kad avelės ne visame nori klausyti savo piemens bet tai jiems nelabai sekasi, piemuo priverčia...

O reikia žinoti, kad jeigu jie savo teises nepavestų klebonams, tai ir dabar daug pigiau atsietų žmonėms dūšios išganymas. Čia nors trumpai noriu papasakoti, kokiems ponais gali buti ant kovos parapijonis, ir koksai ponas ant jų klebonas.

Reikia pripažinti, kad Kauno, Vilniaus ir kitose gubernijose parapijonų teises neperpuikiausios. Ten klebonas — tai parapijos viešpatis. Tiesa, gali buti prie parapijos „sindikai“ arba „maršalkos“, renkami 3 metams, bet jie, galima sakyti, pilnai priguli nuo klebono. Mat, parapijos susirinkimas renka tik tuos maršalkomis, kuriuos klebonas nurodo. Iš savo noro parapijonis, pagal įstatymus, neturi teisės rinkti (arba bent nieko apie tai neminėti) — reikia žiūrėti klebono „malonės“ — jei klebonas gridoas ant valios gerai, o jei ne — tai irgi turi buti gerai. Ale jeigu jau sykį tie maršalkos arba sindikai išrinkti, tai visgi turi šokias tokias teises, ir gali jau kleboną imti nagon. Mat, maršalkos turi išduoti parapijonius atsaitas, ir dėlto turi patis prižiūrėti įplaukimus, kontroliuoti parapijos kasą. Bet reikia atsiminti dar ir tai, kad Kauno ir kit. gubernijose ir tie maršalkos nepri-vestini, t. y. klebonas gal duoti

žmonėms juos išrinkti tik tuomet, kuomet jis, klebonas, to pareis. Nors įstatymuose apie parapijos turtų valdymą yra pasakyta, kad klebonas vienas negali uždėti mokesčių ir t. t., bet nėra ir pasakytą, ar būtinai jis turi klausyti parapijonų ar maršalkų. Įstatymuose pasakytą, kad „ypač klebonas turi pasiimti pavaduotojus ar taikininkus (suprask maršalkas) tokiuose dalykuose, kurie atitaukia jį nuo tiesioginių jo prietvėmių...“ Bet kada nepa-rodyta aiškiai, kad „atitaukia“ ir kada „neatitaukia“, tai reikia spręsti, kad ir čia klebonas turi pilną valią. Taip spręsti dar galima ir iš to, kad Kauno gubernijoj dar ir dabar daugelyj parapijų nėra nei sindikų, nei maršalkų. O negalimas daktas, kad ten niekada nebutų buvę jokių didesnių darbų... Todėl kauneikiams ir vilniečiams niekas daugiau tuo tarpu nelieka, kaip tik: kur jau jai sindikai arba maršalkos, reikalauji kad jie pilnai išnaudotų savo teises; o kad juos prisiprūti, tai reikia kiekvieną metą išreikalausiti apyskaitas. Kur dar nėra tų maršalkų, tai klebonas spirki, kad duoty žmonėms išrinkti.

Kiek kitaip Suvalkų gub. Ten, galima sakyti, klebonas pagal įstatymus jau priguli nuo parapijonų. Parapijos turtams prižiūrėti ir juos net valdyti renkamias bažnyčių „dozoras“ trejiems metams. Klebonas nei i rinkimus, nei niekur neturi jokios teisės kisti.

Apie „dozoro“ teises ir pareigas buvo jau rašyta „Liet. Uk.“ No. 49, 1908 m., todėl plačiau čia nei neaiškinsiu. Tik dar pridėsiu kad dozoras turi teisę kisti ne tik i „svietiškuosius“ įplaukimus, bet ir i „dviasiškuosius“. Pagal vyriausybės parodymą nuo 1808 ir 1818 metų, visas atlyginimas už dvasiškuosius patarnavimus, t. y. už šilbų, laidotuvių, krikštis ir t. t. pilnai turi eiti i dozoro rankas. Dalį tų pinigų dozoras turi duoti kunigui kaip atlyginimą už patarnavimą ir išlaidas, o kitą dalį apverstai bažnyčios taisyimui ir kitų reikalų parapijos. Štai i kunigų rankas eina tik pelnas nuo aktyvų, išdavimo dokumentų ir kitų. Taigi suvalkiečiai ant savo klebono turi didesnę valią negu klebonai ant jų. Bet taip tik ant rašto po gyvenime visai kitaip. Dabar klebonas — ir klebonas ir dozoras, ir viskas. Niekam jokios atskaitos neisduoda, bet mažai kas tuo nuo jo reikalauja. Per parapijų sueigas tankiausia vadovauja (neturėdamas tos teisės) klebonas, ir nutarimus padaro dažniausia tokius, kokių klebonui reikia. Niekas jam nesipriešina, niekas nereikalauja atskaitų nei nieko. Už tai ir dejuoja visur žmonės, kad dūšios išganymas nesvietiškai brangiai atsieina. O jau jeigu prisieina didesnis koks darbas (bažnyčios didesnis taisyimas, klebonijos statymas ir t. t.), tai jū žmonės iškalno sako kad „bažnyčia statys, tai šešmargių prirežys“. Ir tankiausiai taip būna. — Vienintelis kelias, kuriuo eidami parapijonis gali priversti savo klebonus skaitytis su jū nuomonėmis, tai: išrinkti i „dozorą“ drąsius, teisingus vyrus ir prisiprūti juos, kad kasmetas išduoty pilną jeigu ir išlaidų sąskaitą.

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

(„L. U.“).

svietų lietuvių. Daug įvairių draugijų ir istaigų tik per tai negalima tiksliai gyventi, jog neramūs tikrai inteligenti, kurie vestų. Daug ko mes nepajėgiame ir nepajėgiame apimti dėl to, kad ant vietos neturime savo vedėjų. Atsiradus mūsų šalyje žemietims mes dar daugiau pasigiesime savo inteligenti. Gal buti dabar jau laikas musų, daugiausia savo liuosu noru i svetimas šalis išsidaugintiems, inteligentams pagatvoti ar nesiartina gera proga sugrįžti i Rusijos i savo „žemsvas“. Jiems juo patogiau gal butų rūpintis atsiveriančios vietos užimti, kad jie daugiausia dar nėra praradę biurokratų akys savo ištikimybės. Todėl negalime pasakyti apie daugelį lietuvių gyvenančių lietuvių inteligenti.

Vertėtų mūsų eksportuotiems i svetimas šalis apsviestiesiems lietuviams, kaip ateis laikas, pabandyti pasidaryti mainus: rizika patiem butų nedidelė, Lietuva visgi šitą pelnytų.

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

pažino ir nurodė dar negrą Aleksander Jamesą teipgi užmūstyti laivavynus. Tas vienok i miniu ankas ne pateko. Bet minios i salėjimo išvilko baltparvį barzlaskutį H. Sakdonerą, kuris liepos mėnesįj užmuše savo pačią i tą patempė, o paskui kybarti sušaudė.

PASKENDO LAIVAS.

New York. Ant jurių, toli nuo kranto, susimūšė laivas John Bernatt su laivu Merrill Har. Abudu laivai pasidarė. Nuo pirmutinio laivo prigrė seši jureliai; kiek jų prigrė nuo antrojo, nežinia.

NELAIMĖ KASYKLOSE.

Cherry, Ill. Anglij kasyklų šafotoj N. 3 pereitos subatos dieną atsitiko baisi eksplozija kuri uždegė kasyklas. Oloj, sulgy žinių surinkty kasyklų užveizdos, yra 385 darbininkai. Bet tų darbininkų nesitiki išgelbėti.

K.

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

(„Lietuvos Žinios“).

Jo atliktų už 60c. 1000 emsų. To-
del raidžių sustatymas išnešų
\$786.25.

Ir taip:
Sustatymas raidžių butų \$786.25.
Popiera \$926.25.
Aparatų spauda ir popiera \$150.00.
Aparatų darbas \$240.00.
Spauda \$405.00.

Viso \$2507.56.

Prie to nepriekojama paveik-
lo Dr. V. Kudirkos nupiešimas,
teip gal kitokių kliūčių — vignetų
padarymas, nes ir p. Gabrys su p.
Balevičia galutinai nupieškaito.

Spaudinant Amerikoje, be nu-
piešimo paveiklo, ir kitokių kli-
šių padarymo išnešų \$2507.50.
Prusose gi be prisistatymo Ame-
rikon siekia \$3500 (žūr. "Lietu-
vos" nr. 39). Nutepiojimas pa-
veiklo ir kitų klišių padirbimas,
\$1000 neatsieis. Iš Prūsų persiun-
timas 30000 svarų knygų atsieis
į \$200. Tad Prūsiskasis darbas
atsieis į \$3700.

Atmetus tą, kad Prusose viskas
atsieina brangiau T. M. D. vir-
šininkai apgėbė visas teises ir at-
spaudinimo darbą padarė be ma-
žiausio apsirovkimo.

Ir kam spaudinti tokią daugy-
bę knygų, kad jos pelytų, ir sam-
dyti atsakančią vietą jų sudėjimui,
kuri kas tris metus atsieis nema-
žiaus į 500 randos. Vietoje da-
bartinio skaitliaus galima buvo tik
pusę atspaudinti padarant nuola-
gas, kurios visai mažai vietos te-
užima, o kada tik prirėkia, už
5—10 ar 20 metų, galima atspau-
sti, kad ir 25000 egz.

Atliejimas 1440 puslapių atsiei-
na tik \$576. Todėl už tuos pini-
gus, ką Prusose bus užmokėta tik
už spaudą, Amerikoje būtų tu-
rėta knygų užtektinai, ir atlajos.

Kas link paties darbo artistikumo,
tai Mauderodės, ar kita kokia spau-
stuvė nei kiek ne geriaus padaro,
kaip tuos mūsų lietuviškos spau-
stuvės Amerikoje, ypatinai gi
"Lietuva" kuri teip gerai atlieka,
kad geriaus ir norėti nereikia.

Bet tame ir dalykas, kad mūsų
viršininkams saualiaujant, turime
daug nukentėti ir nuostolio paneš-
ti; mūsų pačių vietiniai lakraščiai
leidėjai praplyšusiomis rankovėmis
vaikščioja, kodėl gi negalima su-
šelpiti saviški, sūfiekiant jam dar-
bą?

Teipogi kuopų buvo tarta, kad
Dr. V. Kudirkos paveikslas būtų
nupieštas tik *Lietuvio*, o ne pran-
cuzo, vokiečio ar rusų. Bet kas
tau! Šia žiūrėkit kas mes? Su
prancuzais, vokiečiais reikalus tu-
rime.

Žodžiai nuo darbo skiriasi kaip
naktis nuo dienos.

J. S. Nebrekutis.

Talpindamas šitą atsišaukimą,
manau, kad jame yra dalis teisy-
bės. Neabejoju vienok kad pp.
Balevičia ir Gabrys darė pagal
geriausią savo supratimą ir todėl
jiems šitas atsišaukimas duos pro-
gą pasiteisinti ir tuomi prašalinti
visokius nesusipratimus, kurie,
draugijai ant nenaudos gali išeiti

J. Laukis.

"Liet." num. 45 klaidingai bu-
vo paduota mano adresas: Vieto-
je North Easton, Pa., turi būti:
North Easton, Mass, box 334.
Petrus Kasialis.

NAUJI RAŠTAL.

Trumpa Lietuvių Kalbos Gra-
matika, dėl lietuviškų mokyklų
Siuurinėje Amerikoje. Pagal Stuo-
brį ir kitus, parengę S. P. Tana-
nevičia. Chicago, Ill. Spauda ir
išėjimas "Kataliko", 1909 m. 102
pusl.

Jonas Kalvinas. Jo gyvenimas
ir veikimas. Parašė kun. Jonas
Sepetys. Su Kalvino paveikslu ir
jo laišku į Vilniaus sinodą. Vil-
nius 1909 m. 61 psl.

Kaip namie nuo džiuvos gydy-
tis. Parašė Berlyno prof. D-ras
A. Moellert's, plaučių ligų specia-
listas. Išvertė P. Teakvinita. Vil-
nius. "Vilties" išleidimas. 1909
m. 30 psl.

Krikščionys ir Raudonas Gvas-
dikas. Dvi apysakos. Vertė Pra-
nas Silelis. Shenandoah, Pa.
"Darbininkų Vilties" išleidimas.
1909m. 52 psl.

Tai Motina! Ką tik skaičiau.
Drangas. Tris apysakos. Parašė
K. Janišauskas "L. R." Shenan-
doah, Pa. 1909 m. "Darbininkų
Vilties" išleidimas. 27 psl.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdam.

Vertė J. Laukis

kitos pusės, žmonės manė suradę pradinio giminingumo
žymes tarp šiaurinių Afrikos berberų ir baskų. Į pietus
nuo šitos hamitiškos grupos randame babilonius viršutinių
pa-Nylių, o pietiniu pakraščiu didžiojo tirkauko fulus. Ši-
tie paskutiniai dveji padaro atskirą veislę. Sauszemio vidu-
rys iki 20° piet. ilg. yra užimtas tikrais negrais. Pietinė
dalys apgyventa dviejų veislių, kafų, hottentotų ir bušmėnų.
Šie paskutiniai yra laikomi arba išsigimusiaisiais hottentotais,
arba skaitomi, drauge su išsibarsčiusiais kiurų buriiais, vi-
durinės Afrikos savotiška žmonių veisle, gal ir liekana pir-
mųjų žmonių.

Šitas klasavimas negali dar būti laikomas galutinai
tikru. Ypatinai labai neuztikima senovės egiptiečių paėiga.
Visi egiptologai skaito egiptiečius priklausančiais prie ter-
pėminių veislių; daugiausiai ką leidžia tūli tai tas, kad se-
nos faraonų imperijos civilizacija kilo iš susimaišymo afri-
kinio ir semitinio kraujo. Jie deda net svarbą ant dalykų
panašumo egiptiečių ir indogermanų nuomonėse. (La Page
Renouf), arba bando surasti Egipte priešistorišką semitis-
kų ir indogermaniškos veislių vienumą (Lieblein). Kad
Egiptas turėjo pirmesnius santykius su vakarine Azija ir
kad buvo vaizba vedama su Babilonu kaip ir vienvaliniai
semitinių burių danginimais ir finikų apsisėdimais. Dėl-
togi, tai tas aiškiai mums buvo parodyta, terp kitų, Ebesero.
Todėl, ar mums Herodotą reikia palaikyti klaidingu ir už-
ginti visus egiptiečių sąryšius su šiaurinės Afrikos tauto-
mis, tai yra kitas klausimas. Sioje dėstyj kalba viena gali
spręsti, nors ji tikrai nurodo linkų Azijos. Pobudis, žy-
mėjantis senovės egiptiečių, pradinis originalitumas ir
ištvėrmė, ant kurių Ebersas ypatingai apsisloja, nėra to-
kia, koki taikosi pas negriškas veisles, kuomet garbini-
mas gyvulių, (kurį De Broses jau nurodė), fetišizmas,
garbinimas mirusių ir apipiaustymas yra stipriais prirody-
mais tolygumo egiptiečių ir negrų. Anatomiško mumijų
tyrinėjimo išvadai, būty svarbiausiais, jei nevisiškai išri-
šančiais: sulyg R. Virchow, šitie išvadai nėra prielankūs
afrikiniam giminingumui. Abelnai dalykai stovi šitip:
senovės egiptiečių kultūros sąryšis su vakarine Azija vis
dar persveria ne be svarbos giminingumo žymes su negrais.

Afrikos žmonių vienumas, pripažinimas Gerlando, pri-
skiriančio arabus ir semitus, dabar karštai yra ginamas R.
Hartmanno. Jam norėtųsi visai iš vaizdos išvartyti "mė-
lynioji, storasprandį, vilnagalvį negrą, o jo vietoj pasta-
tyti, nigriciją", kuris nors ir yra gryniausiam pavidale vi-
durinėje Afrikoje, bet visgi gali būti randamas ant viso
sauszemio nuo šiaurės į pietus. R. Hartmannas reniasi
tuomi, jog niekur Afrikoje, teip vadinamos, įvairios veislės
neišsiskiria viena nuo kitos: aštriai: gentės berabra, bedžia
ir kitos šiaurėje, bantu pietuose, rodo reikšmę giminingumą
su vidurinės Afrikos nigricijais; jeigu skirstyti į veisles, tai
sunku yra pasakyti apie kitus burius, ar jie priklauso prie
nubijonų ar negrų. Šita sunkenybė nėra dar pergalėta ir
sunku pasakyti ar anatomiškos ir kalbiškos studijos išriš
tą kuomet. Vienok etnografiškų ir tikėjimaisi-istoriškų ap-
žvalgoj Afrika tinkamai gali būti padalinta į tris dideles
dalis: pietinę, vidurinę ir šiaurinę.

Pietinėje Afrikos dalyje, į rytus gyvena kafrai, į vakarus
hottentotai, visur gi randame spaudžiamus ir slėgiamus
bušmėnus. Kafų vardas portugalų paimtas nuo arabiskųjų
vaizbių, kurie šituo žodžiu (kafir) vadino netikus, pagonis,
patys save gi šitie žmonės vadina a-bantu — žmonės. Ta
patį prasmę yra duodama vardu koi-koi, kuriuo vadina
save kita gentė; paniekos vardas hottentot buvo duotas jiems
olandiskų naujokų už jų pleksiamą, kvakšiamą, mikčiojamą
kalbą. Bušmėnai fiziškai ir protiška priklauso prie že-
miausios žmonių veislės, juos atskiria kaipo laukinius nuo
kitų dviejų gentių, kurias greičiau galima laikyti barbari-
škomis. Hottentotai ir kafrai yra piemeniškomis tautomis,
turinčiomis stovų tautišką surėdymą. Pas kafrus, kurie,
matomai, atėję iš šiaurės, galima net, esą, rasti pirmesnės
kultūros žymes ir istoriškus minėjimus kadaisia buvusių
karių ir vadovų. Jų didžiausiomis gentimis yra amakso-
za, amazu, bečuana (prie kurių priklauso oz bazuto), toliaus
gi į vakarus ovaherero (ar damara). Prie hottentotų pri-
klauso Namaqua, ir Korana, kuomet griqua ir bastriniai
hottentotai paeina iš susimaišymo su europiečiais. Cion
mės neapsnekame noujokijos istorijos pietinėje Afrikoje,
kuriuos, nuo 1652 m. šitos gentės vis buvo stumiamos atgal.
Dabar kafrai ir hottentotai gyvena draugiškai, tankiausiai
kaipo tarnai ir darbo žmonės keturių naujokių valčių
valdyboje; teip, pav., Priežemio naujokinėje Amafengu,
veislė kafų turi globą naujokinė. Bet keletas pirmapra-
dinių gentių gyvena nepriugulimigai naujokių pakraščiu-
se, kurioms jos tankiai yra didelio nesmagumo ir pavojaus
versimė. Jų giminingumas su pirma buvusiais yra vienas
sunkiausių klausimų pietinės Afrikos naujokinėms val-
džioms.

Tikėjimaisi supratimai šitų pagoniškų gentių yra teip
liudni ir silpnai, jog tankiai buvo sakoma, ypatingai sulyg
kafų, kad pas juos nėra jokio tikėjimo. Bet tas vienok
nėra teisinga, kadangi pas visas šitas tautas mės žinome
daugelį tikėjimaisi apeių, net jeigu aiškios nuomonės apie
Dievą nėra, ar bent ji yra užslėpta nuo mūsų žinios. Mės
žinome daugelį vardų, kuriuos įvairios gentys duoda savo
dievams; pas hottentotus: Utisko, Tsui-goab, Heitsi-eibib;
pas kafrus: Morimo ir Umkulunkulu. Bet mės nežinome
ar jie yra gamtos dievai, piktos dvasios, numirę galingi ma-
gikai, ar bočiai. Th. Hahn Tsui-goabą suprato prasmėje
aušros, Reville aiškina jį mėnuliui, Heitsi-eibib bi esąs mė-
nuliu dievas. Šitie aiškinimai nėra tikri, nors šokiai, kurie
atsitvėra per jaunatį ir pilnatį pas hottentotus, matomai
numoja ant garbinimo mėnuliu. Su didesniu tikrumu gali-
me žiūrėti į Umkulunkulu, Didžiąją Esiybę, kaipo bočių
atėjusių nuo pradinio medžio (kiti išverčia šitą iš dendryno).
Garbinimas mirusių ir bočių labai išsiplatines pas šitas ge-
tes. Numirėliai abelnai apsiereiskia savo giminėms gyvuliš-
kuose pavidaluose. Paprotys kiekvienam praėivui mesti
akmenį į tam tikrą vietą, per ką pasidarė skaitlingos ak-
menų krūsnys, labai gali būti, kad yra paremtas teipgi mi-
rusių kultu. Greta su nuomone, jog žmonės paeina nuo me-
džių, pas kai-kurias gentes; pav., Damara, turime prierodą
tikėjimo į paėjimą nuo gyvulių, susirūšime su gentiniu su-
rėdymu ir valgio uždraudimu (t. y. tolimizma). Jog šitos

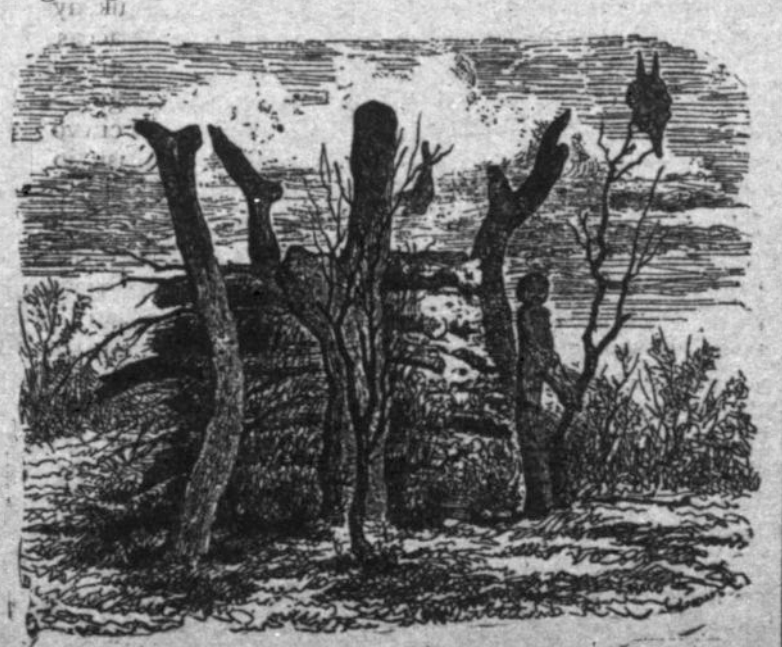
gentės nėra visiškai be poetiškos vaizdos, parodo daugelis
jų ir pasakų. Teip damara pasakoja kaip žmogus atr-
ado ugnį ir kaip laukiniai žvėrys, išsigandę jos, nubėgo,
o naminiai gyvuliai pasiliko draugėje su žmogum. Pas šitą
gentę mergelės daboja šventą ugnį. Istorija mirties pra-
džios yra idomiausia ir pasakojama pietinėje Afrikoje dau-
gelyje pavidalų. Pas hottentotus yra mėnulis, ką siuncia
kiški kaipo pasiuntinį žmonijai, pasakyti jai: "kaip aš (mė-
nulis) numirštu ir atgijau vėl, teip tu (žmogau) numirsi ir
atgysi". Bet kiškis perdavė savo pranešimą klaidingai ir
pasakė: "kaip mėnuo miršta, teip žmogus numirs ir neat-
gys". Amazu sako, kad: Umkulunkulu pasiuntė žmogui
kameleoną su žinia, jog jis nemirs; bet kameleonas užtruko
pakeliui, Umkulunkulu gi tuo tarpu permainė savo manymą
ir pasiuntė paskui jį salamandrą apskelbti žmogui mir-
tį. Salamandra pasiskubino ir pirmiaus negu kameleonas
atėjo, apskelbė nelaimingą žinią. Kitoj tolimoj svieto dalyje
Fidži salų gyventojai pasakoja panašią pasaką apie mirties
paėigą. Hottentotų ir kafų tikėjimas skiriasi nuo negrų
tikėjimo, nebūcia fetišizmu. Vėlėms ir dvasioms daromi
aukojimai, bet tikrų fetišų pas juos nėra, arba beveik nėra.
Teisybė, amuletai ir visokio budo raganybė lošia svarbią
dalį. Burtininkai, kurie podraug yra gydytojai ir žyniai,
parodo savo slaptą galybę visokiuose darbuose. Budai,
kokiais jie iš jos naudojasi, skiriasi: kartais jie sutveria
atskirą korporaciją, į kurią įstojama per pašventinimą,
tankiaus gi buva ir teip, kad jie giedojimu ar šokių įvaro
save į ekstazą, idant galėtų prisaukti dvasias. Nuo jų lau-
kiama ligų ir gyvastės įkandimo išgydymo; teipgi pergalės,
lietaus, suradimo nevidoniško burtininko ir užždėjimo nuo
jo ir tt. Todėl jie drauge su vadovais turi baisią galybę
keršimui asmeniškams priešams arba prašalinimui netin-
kamų žmonių; bet ir jie patys tankiai gali prakišti savo gy-
vastis, jei neispildo to, ko nuo jų reikalaujama.

Prie tikėjimaisi apeių skaitliaus pietinėje Afrikoje,
kaip ir abelnai šitų svieto dalyje, priklauso visoki žeidimai:
išmusinėjimas dantų, nukirtimas piršto sąnario naslei ei-
nanciai už vyro ir ypatingai apipiaustymas. Paskutiniams
pauola vaikai, sulaukę subrendimo amžį, ir po to, tuojuos
turi pasiduoti aštriai drausmei tul-laika, kad paskui staiga
išjokti ir palaidunybės pagyvenimu. Abelnai imanti, jie veda
ištvirkusį gyvenimą ir turi laukinius šokus, teip, kad apie
naujai atvirtusį į krikščionybę yra sakoma: "jis jau, nesoka
daugiau". Iš visų šitų supročių ir papročių sunku yra
išrinkti tuos, kurie yra savotiški atskiroms gentėms. Kaf-
rai ir hottentotai gan greitai daugelį papročių yra paėmę
vieni nuo kitų.

Tikrieji negrai gyvena Afrikos viduryje, bet nė šiauri-
nio, nė pietinio rubežius jų buklės negalima tikrai pa-
rodyti. Ištikimų pažymybių teipgi truksta etnografiškam
dalinimui. Ikisoli žinome dar labai mažai apie daugumą
gentių, gyvenančių apeliške didžiųjų ežerų ir upiniųose
apskrituose Zambesi ir Kongo. Daugiau žinome apie
tautas, padarancias mahometoniškų viespatysčių eilę nuo
Senegalo iki Dardafuriu, kurių istorija iš dalies mūsų
žinoma. Gyvena ten džiolf (wolof), Hauza ir Sonrei
ir net desintame metasimtyje po Christui jie uždėjo ten ga-
lingą mahometonų imperiją. Randame teipgi mandingos,
kurių valstija Melle (teipgi mahometoniška) savo pergalė-
mis buvo žinoma tryliktaime metasimtyje; ypatingai gi fulai
(fellatah, pulbe ir feul), kurie iš pirmo atėjo iš rytų, bet
pradžioje šito metasimčio (19jo. — Vert.) paplito iš vakarų
kaipo pergalėtojai po vadovystę Danfodio, fanatiško isla-
mo gaivintojo vadovystę. Sioje apskrituose politiški ir
etniški sanryšiai yra labai painūs. Gardas Timbuktu ant
augstutinio Nigero, aplankytas labai nedaugelio europiečių,
esąs vieta suėjimo kelių lygiai gentių, kurios kuovja terp
savę, kad apimti šitą svarbią vaizbos vietą.

Daugelį metasimčių islamas pildė civilizacijos pasiun-
tinybę vidurinėje Afrikoje. Valtijos įstatymai ar papro-
čiai vakariniame Sudane yra mahometoniški; ir net toliaus
į pietus randame islamą besiplatinant. Islamas čion yra
populiarišku tikėjimu ir yra užlaikomas su fanatišku užsi-
degimu; kas metas daugybės keleivių iš vidurinės Afrikos
aplanko šventes Mekkoje. Teisybė, islamas nusileido dau-
gumui liaudinių prietarų ir neisnaikino kaikiurių stabmeldiškų
tikėjimų bei užlaikymų. Krikščionybė dang mažiau
išsiplatiniusi pas negrus. Pirmiaus jai labai sekėsi. Su
atradingu ir apsidėmimu portugalais vakarinio pakraščio, pa-
baigoje šešiolikto metasimčio, krikščionybė platinosi Benire
ir vėl Kongo žemėje. Cion kuone per du simtus metų ji
buvo tikėjimu didžiausios karalijos, arti susiriusios su
Portugalija, kurios sostapile buvo San Salvador, bet nuo
to laiko ji išnyko, vargiai bepalikdama kokius ženklus.
Protestonų misijos mūsų metasimčio (19to. Vert.) gali
parodyti vaisingesnes, bet mažiau skaisčias pasekmes. Iš-
ėmus atvertų negrų vergų naujokijas (Sierra Leone, uždėta
1787 m. anglų ir Liberia, uždėta 1823 m. amerikiečių),
krikščionybė vis liekasi pas negrus svetimsalėčių tikėjimu,
į kurią tik mažuma yra atvertus; ji niekur neapturėjo tau-
tiško tikėjimo, net nors ant Augstutinio Nigero misija
pasekmingai yra varoma negrų.

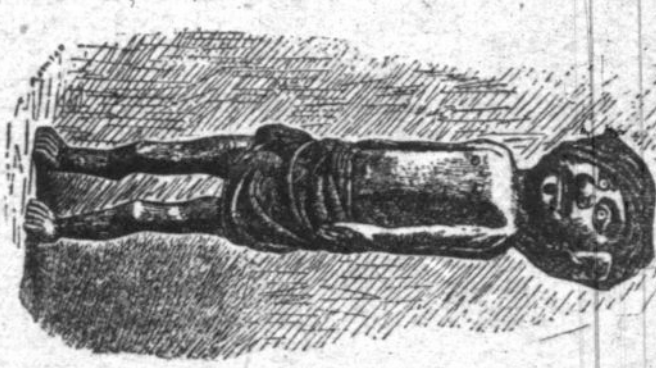
Negras, anaipol, nepriklauso prie mažiausiai apdova-
notos žmonijos rūšies. Jis paprastai turi lengvai sužadi-
namą vaizbą ir gyvą permanybę; jis yra karštakraujis, jaus-
lus, iš tikro gerasirdis ir tik piktuome žiaurus, labai bruz-
das, bet ne ant ilgo ir be tvirtio tiklo. Reville išmetinėja
negrams jų palinkimą į čvėrinimąsi ir mąsčių nesusirišimą.
Abelnai, jis sako, jiems trūksta energijos suvartojimui jų
protiškų pajėgų. Jie, žinoma, jokiū būdu negali būti ski-
riami prie laukinių. Jie padaro visą eilę viespatysčių, ku-
rios yra dideli gairai. Bet žiaurios karės ir vaizbavimas
verga praigaistingai veikia į jų visuomenišką surėdymą.

Pav. 1. Pietinis iš Lundų vidur. Afrikos.

Graudingą paveikslą sužinybės savo žemesnės vertybės, su-
lyginant su europiečių, paduoda negras apie du brolius,
kurių vyresniam, judajam buvo duota pasirinkti auksas ar
knyga; jis pasirinko auksą ir tokiu būdu jaunesnysis gavo
knygą, kuri padarė jį labai protingu ir augštesniu už jo
broli. Panasų tam mytę sutvėrė teipgi Amerikos raudon-
odžiai Floridoje.

Negrų šalys yra žemiausio fetišizmo dūstu, kurį galima
čion tyrinėti visose jo formose. Fetišai, mazi ir dideli, vieši
ir privatiniai, yra vadinami gris-gris, ir ju-ju. Atėjus žmo-
nėms į metus atsibūva išsirikinkimas fetišo drauge su apipiau-
stymu ir pasninku; teipgi ir ženklai, kurie pas daugelį gen-
čių išpiaustoma odoje ir nudažoma (tatuiravimas), parodo,
jog jie priklauso kokiam fetišui. Skirtumas fetišų ir amu-
letų nėra aiškiai pažymėtas, ypatingai pas tas gentis, pas
kurias islamas tik lengvai pridengia pagonybę; iš kitos pu-
sės daugelis fetišų suartina su stabais, kuomet jiems prid-
dama žmogaus galva ar sąnariai, panašiai graikų her-
mams. Fetišai turi sau šventnamius ar būdas, kuriuos
imama su savim tik laike kelionės, kitus vienval nešiojama
su savim.

Pav. 2. Fetišas avajo gentės (nuo ežero Njasse).

Bet kaip ne prasinešyti priekin fetišizmas pas negrus,
nereikia vienok iš akių paleisti, jog ne visas jų tikėjimas su-
sideda vien iš tarnavimo fetišams ir jog greta su juo labai
išsiplatines itikėjimas į dvasias ir garbinimas bočių bei
gamtos. Visoki apsiereiskimai ir gamtos daiktai: dangus,
saulė, ypatingai mėnuo, kalnai ir upės yra tikėjimaisi gar-
binimo dalykais. Kai kur net apsiereiskia tikėjimas į aug-
čiausiąjį Dievą, sutvėrtąją svieto, nors, teisybė, šito Dievo
jie negarbina, kadangi negrai abelnai piktus dievus garbina
daugiau negu gerus. Bočių kultas teipgi labai išsiplatines.
Dahomėje ir pas ašantijus mirusiems valdovams daroma
didelės žmogiškos aukos. Iš gyvulių ypatingai žalčiai aptu-
ri tikėjimaisi garbinimu. Žalčių kultas atsirado net pas
amerikinius negrus, Haitije ir Luizianoje, kur jis įgijo pa-
leistuvybės ir žiaurumo pobūdį.

Vedimas tikėjimaisi ceremonijų priklauso fetišininkui,
magikui ir kunigui, kuris vadinasi Feticero, Ganga ir Chi-
tome. Jis neša apvalomasias aukas (prašalinimui nelaimių,
dvasioms, maistą numirusiems, pranašauja, padaro lietu,
gydo ligas, ir tt. Vienu jo svarbiausių užsiėmimų yra su-
radimas prasikaltėlių. Visur yra išsiplatines tikėjimas, jog
liga ir mirtis nėra prigimtiais dalykais, bet yra padaromos
piktais žavėjimais, todėl reikia surasti kaltininkas. Su
dideliu lermu, kokį negrai mėgsta daryti prie kiekvienos
progos, išvelka įtariamąjį ir paveda tyrimui, tankiausiai
esanciam tame, jog jam duoda išgerti užnuodintą gėrymą
(ištyrimas raudonu vandeniu), kuris nekalto yra išmetama
atgal, kuomet kaltininkas numiršta.

Pav. 3. Ganga, burtininkas iš vakarinės Afrikos, šventadieniniuose pareiduose.

Idomų apsiereiskimą pas negrus padaro slaptos draugi-
jos, kurių daugumas žinomos, tame skaitliuje tokios, kurios
gyvuoja jau keli simtai metų, k. a. empakasseiro. Vargiai
težinome tikrą šitų slaptų draugijų tikslą; vienos, regis, už-
sima civilizacijos mieriais, kitos gal mieriu turi bendrą glo-
bėjimą savo narių; bet nėra jokio pamato prirasinėti joms
augštesnes pažurias ar net gynai monoteistišką mokymą.
Abelnai, žmonės šneka per daug apie gamtišką negrų palin-
kimą prie monoteizmo, priengusio juos priimti islamą.

Cion padarysime reikalingus pastebėjimus sulyg Mada-
gaskaro salos, kuri prie Afrikos priklauso geografiškai, o
ne etnografiškai. Teisybė, kad pirmieji jos gyventojai, ku-
rie dar gyvuoja kaipo Vazimba ant vakarinio pakraščio ir
yra supylę akmenines kruvas (kairns) po visą salą, tarytum
giminiuojasi su negrais. Bet jie jau seniai yra išvartę
atėjusių svetimžemiečių, arba susimaišę su jais. Pirmia
čia apsigyveno arabai, o paskui malajai. Viespataujanti
gentė hova, kaip ir jos priešinėke šakalava, yra malajiš-
kos, kas matoma iš jų fiziško budo kaip ir tulų psichiškų
ir drauginių savotybių. Tikėjimas stabmeldiškųjų ma-
lagassijų neturi jokio labai įjytaus pobūdžio: tikėjimas į
dvasias, garbinimas bočių ir dievikięji teismai yra čion pa-
prastais dalykais. Mūsų metasimtyje sala perleido baisias
permainas nuo to laiko, kaip energiškas hova gentės
kunigaikštis Radama (1810—1828 m.) įvedė krikščionybę
ir europinę civilizaciją, kurio darbas persekiojimais buvo
stabdomas jo pasekėjų, bet niekuomet nebuvo išnaikintas
visai. Paskutiniiais keliais metais visa Madagaskaro valsti-
ja vėl buvo sukelta Prancuzijos įsikisimu.

(Toliau bus).

Kaip daryti statistiką lietuvių Suvienuose Šiaur. Amerikos Valstijose.

Motto:

Statistika yra abipusiai aštrus kardas, iš kerta tuos, kurie nemoka ją vartoti.

Parašė

Juozas Gabrys.

Teisinga, dėl to, kad leidžia skaitytojui kontroliuoti ir kritikuoti skaitlinių prasmę. Gudri, — kad skelbiantisys tuomi nustumia nuo savęs atsakomybę už skaitlinių teisingumą. Istiesų, statistikos rezultatai skelbėjams, vietoj gulditi galvą už skelbiamų skaitlinių teisingumą, staciai sako: "Šia, kaip mes rinkom ir tvarkėm statistikos žinias, ir šia, ką mes apturėjom".

3. Skaitlinių lentos, duodančios abėnų supratimą apie tirinjamą dalyką. Jos turi būti kuomsulmeniskiausios.

4. Skaitlinių lentos, duodančios supratimą apie atskiras dalis (apskričiai, miestai ir tt.) tirinėjimo dalyko. Jos tankiai negali būti teip smulmeniskos, kaip abėnos lentos.

5. Atgaleinės (retrospektifs) lentos. Esti labai įdomu ir naudinga sulyginti dabartę su praėčia ir apskelbti keletą atgaleinių skaitlinių iš pirmdarytų statistikų.

6. Skaitlinių lentos, rodančios santikų su kitų šalių ir tautų skaitlinėmis. Šitos skaitlinės est labai įdomios, jos parodo stovį tirinėjamos tautos, ar šalies, sulyginant su kitomis tautomis, ar šalimis.

7. Turinys ir rodyklė. Gerai sutaisytuose statistikos veikaluose, kur vienodumo principas užlaikytas, retai prisieina naudotis rodykle, tačiau jos negalima neįdėti statistikos veikalais.

Zinoma, toksai moksliškas ir smulmeniskas statistikos medegos sutvarkymas ir garšinimas pūsinčiai susendina žinias, nes tasai darbas užima kelis metus. Antraip, perdidelis skubėjimas, statistikos žinias tvarkant; atsiliepa ant jų tobulumo. Geriau, vėlyk, lėčiau, bet rimčiau apdirbti medegą.

UŽBAIGA.

Suglaudami visą, kas viršuje buvo pasakyta, matom, kad visuomenės tirinėjimas turi būti daromas iš augšto (ankietos keliu) ir iš apačios (su monografijos pagalba). Abidvi tirinėjimo metodai papildoma viena kitą.

Vienas ir kitas tirinėjimo budas reikalauja kuonuosėkliausio, kuomokliškausio atlikimo, nes kitaip surinktosios žinios neturės jokių svarbos.

Teip suprasta ir teip atliekama lietuvių statistika Amerikoje — darbas nelengvas, jis reikalauja įtempimo įjėgu visos inteligentijos.

Negana to, lietuvių statistika Amerikoje reikalauja didelių pinigų skaičių, nes visas darbo suorganizavimas ir atlikimas reikalauja gilių žinių išlaidų. Bet, jeigu Amerikiečiai nuo metu valiojo sukrasti vieną dešimtį tukstančių revoliucijos dievačių, tai nejaugi nevalios dabar sumesti keletą tukstančių savo statistikai, — t. y. savę pačių pažinimui.

Priežodis sako: pradėta darba gaisina, taigi greičiau darykime pradži, kad ji mūs neįsintų. Mano nuomone, ilgiau nelaukiant pridera tuojaus pradėti organizuoti statistikos komitetus: Centro ir vietinius.

Centro komitetas, mano nuomone turėtų eiti be kun. Jono Žilinskio (statistikos sumanytojo), visi žymesniejie Amerikiečiai veikėjai, k. a. Dr. J. Sliupas, p. Sernas, K. Balevičius ir d.k. Be to, neprosalį būtų pasikviesti talkon vieną-kita Europos inteligentą, kurs kartais galėtų būti naudingas Centro Komitetui savo teoretiskais patarimais.

Susiorganizavę Centrališkas Statistikos Komitetas privalytų tuojaus apskelbti aukštinimą ir pradėti organizavimą Vietinių Statistikos Komitetų, kurių turėtų būti tiek, kiek yra lietuvių kolonijų Suvienuose Amerikos Valstijose. Prie vietinio Statistikos Komiteto turėtų prigulėti visos inteligentiskios vietinės kolonijos spēkos, (pradedant nuo parapijos klebono, o baigiant vietinės socialistų kuopos sekretorių. Statistikos žinių rinkimas, kaip mokslas darbas, yra bepartijviskas).

Zinoma, didelėse lietuvių kolonijose prisieis organizuoti po kelis, keliolika ir net, rasi, keliadesimts vietinių komitetų.

Besiorganizuojant vietiniams statistikos komitetams, Centro komitetas išdirbs ir atspaus klausimų laktus ir instrukcijas vietiniams komitetams. Geistina, kad vietiniai komitetai visur pradėtų veikti vienu laiku, t. y. išdalytu, atimty ir pertikrintų statistikos laktus dienos iš anksto Centro komiteto paskirtose.

Vietinių statistikos komitetų surinktoji medega persiunčiama Centro Komitetui. Centro Komitetas, surinktosios medegos apdirbimui, turės pasikviesti tuos Vietinių Komitetų narius, kurie tobuliausiai bus atlikę savo darbą (apie tai galima bus spręsti iš pertikrinimo sąsiuvinio). Zinoma, prideranciai atlygindamas jiems už sugaišimą ir darbą.

Surinktąją ir sutvarkytą medegą Centro Komitetas privalys dar bent apskelbti, jei pats neįstengs moksliškai apdirbti.

Tai ne vienos ir ne kelių ypātų darbas! Tokį darbą tegali pakelti tik visa visuomenė. Visi turi dalyvauti šitame teip svarbiame visai tautai darbe, kiekvienas sulgy savo išlavimmo; kas užrašydams atsakymus ant pavienio asmens ir šeimos laktų, kas dalydamas, rinkdamas ir pertikrinamas statistikos laktus, kaip vietinio komiteto narys, o kas tvarkydams ir skirstydams surinktąją medegą,

kaipo Centro Komiteto narys.

Nevienas, rasi, patėmis man, kad mes dar persilpni ir neprisituosę prie teip svarbaus darbo; ant to aš atsakysiu, kad spēkos auga ne sėdint sudejus rankas, bet "Vires acquiruntundo". Taigi prie darbo!

Juozas Gabrys.

S. STEPNIAK.

Namelis ant Volgos

APYSAKA.

Versta iš rusų kalbos.

I.

Naktinis kurjerinis traukinys lėkė paskutinį šimtą viorstų į S. — gubernijos miestą pagal Volgą. Kaimuose žiburiai seniai užgeso; visais platus Volgos pakrantis paskendo tamsioje, nepermatomoje juroje, — paskendo laukaj ir pievos, paskendo juodi miškiniai miškai, paskendo kaimai. Turtum dideli skruzdėlynai, kruvomis juodavo išsiblaškę žemos, siaudiniais stogais triobos, pavolgio ukininkų nuskarę gyvenimai. Už triobėšų, kiek toliau, niuksojo neseniai nuvalytų jāvų kaulęs, — tamsioje jos buvo panašios į kaimą, o kaimas į kauges. Mėnuo dar nebuvo užtėjęs. Nuo galingos upės putę lengvas naktinis vėjalis. Ant dangaus ruko pilki debesys, per juos negalėjo prasimušti žvaigždžių šviesa. Tėskė smulkus lytus. Iš miesto grįžo pasivėlinęs pirklys, jo akis tik galėjo užtėmyti kelio kraštus; paleido vadeles, protingas arklys žengė tvirtais žingsniais, retkarčiais žvilgterėjo į niuksantį gelžkeli, išsitiesusį per žalią tyrą.

Ant platių špaly, išsimeigę abiemis galais į juodą tamsą, blizgėjo laibos, lygios vėžės; jos jau dundėjo: artinosi traukinys. Kaszin kur, toltumoje pasigirdo minkštas, ilgas garvežio švilpysys. Arklys, uostinėdamas orą, suglaudė ausis, prunkstėjęs. Pirklys paėmė vadeles, pamazų pasuko į šalį. Už kelių minučių horizonte žibtelėjo dvi ugninės akys. Arčiau, arčiau. Vėžės sudrebėjo. Greitai, iškilmingai, kaip viesulas, dumų debesiuose, lygiu keliu trukšmingai pralėkė traukinys, nušvietė visą aikštį, žemai plaukencius debesius. Linksmy, grazilai apšvietė vagonai, tartum mostelėjus burtininkui, lėkė be vargo pro miegančius kaimus, per juodus laukus ir miškus, juokėsi iš platybės, tamsos ir darganos. Pamatęs tokį reginį iš tamsos ir šalčio, nejucomis imi svajoti apie laimę, linksmybę ir džiaugsmą. Bet puotose tankiai plusta asaros, kurių niekas nepatėmija. Ir skrendas traukinys vėžėsi su savim sunkią dramą.

Priesakiniam vagone, atsikyram pirmosios klasos kupe sėdėjo trys pasazieriai. Du kareiviški — melynuose apsiutuose baltais galionais munduruose, tat buvo žandarai; tretytis civiliškas — iš laibos, lieknos figūros, garbanotos barzdelės ir usų, kjojančių iš po skrybelės užsmaugtos ant veido, buvo galima spręsti, kad tai dar jaunas žmogus.

Vienas žandaras, išsitempes ant suolo, miegojo. Kitas, nenatūrališkai išsitiesęs, sėdėjo kėrtėje ir visokiais budais stengėsi pergalėti miegą. Bet ir šis laikosi, laikosi ir užsusta: knepetėla galva, vienog energiskai pasipurto, rusčiai pažiūrį į jaunikaitį. — Jis buvo, matyti, politiškas arestantas.

Prisišliejęs kėrtėje ir pražumbiai istiesęs kojas, jaunikaitis, rodosi, stipriai miegą. Jo krutinė pamazų ir vienodai alsavo, girdėjosi tylus miegustas knarkimas, nors traukinys ir labai beldė.

Bet netikėtai reikėjo pažiūrėti po jo placia veltine skrybėlę: dvi pilkos, placios akys, pilnos karščio ir rimtos atydzios buvo neužmerktos, jaunikaitis ir nemanė apie miegą. Jo galvoje išbujojo pabėgimo planas, drąsus planas! Jo likimas dabar prigulėjo nuo to nerangaus, raudonveidžio žandaro, nuo jo miego. Visą laiką jaunikaio akys buvo įsmeigtos į žandarą.

Žandaras supėsi, kaip ilga švytuoklė, rodėsi — šit, šit greitai visai nurims. Sykį nošit tik neabakstelėjo į savo draugo galvą, pasipurtė ir atsidėjęs pažiūrėjo į arestantą. Šis gulėjo senoje pozoje. Žandaras nurimo ir, išvertęs akis, nemirklindamas, žiūrėjo į sieną. Praėjo kelios minutės. Traukinys greitai lėkė. Vienodai, ritmiškai užė tekiniai, palengva drebėjo langų stiklai. Žandaras tankiau ir tankiau purtėsi; arestantą vargino nerimastis, jis skaitė minutes, laukė, kuomet jo sargas galutinai susmuks ir ims knarkti.

Umai žandaras žvaliai sujudėjo: jis atsiminė, kad geriausias budas nuvaikyti miegus — pypkelė. Išsitraukė tabokas kapšį, kietai prikišo trumpą medinę pypkę ir, pavirkiau atsisliejęs į kėrtę, pradėjo rudyti. Arestantas nusivileis net akis užmerkė.

— Prakeiktasis! — sušnibzdėjo jaunikaitis: sugriuvo paskutinioji jo viltis. Už valandėlės jis išgirdo, kad kaszin-kas nukrito ant grindų; greitai žvilgterėjo į pasuolį: gulėjo pypkė, iskritusi iš žandaro rankų. Sargas kietai miegojo, laimingas, užganėdintas, kad taip gerai prisiliejęs gali išties.

Jauną arestantą visą perėmė didžiausias džiaugsmas: tartum jis pamatė jau išskėtą, viliojantį laisvės glėbį, tartum tarp jo ir laisvės nebebuvo baidių paversmių, kurias turėjo apeiti neapsakoma drąsa ir aklos laimės pasiseklamu.

Palaukęs kelias minutes, jaunikaitis atsargiai atsistojo, pataisė skrybėlę ir žvilgterėjo pora žingsnių. Prie liampos šviesos buvo galima geriau įžiūrėti: iš paviršiaus išrodė

jis dvidešimt keturių, dvidešimties penkių metų; nežemas ir labai proporcingaiškai, nors ir netvirtai suaugęs; augsta kaktai; ant veido smulkios, labai gyvos brūkšnės; lygus, yt moters, kaklas; laibos, baltos, ilgais pirštais rankos, — iš visko buvo galima spręsti, kad tai nerviška, karšta natora, labiau tinkanti artistui, kaip kvotėjui. Tokias fizionomijas tenka tankiai matyti tarp rusų vadinamų "nihilistai". Be to ji dabino dvi gražios pilkos akys, kurios ir geso ir vėl žibėjo, degė. Jaunikaitis trėptelėjo batų į grindis, įsmeigė degančias pilkas akis į žandarus: norėjo iširti savo sąrgybos miegą. Žandarai sukrutėjo. Jaunas arestantas greitai nūgrėžė į šalį pavojingas akis. Sargybą vėl nurimo. Jis priejo prie lango.

Laiko nebuvo galima gaisinti. Dar valandą važiuos ir atsivers juodos kalėjimo šnervės, iš kur, rasi, jis jau niekuomet nebeištruks į laisvę. Jaunikaitis pakliuvo svetima pavarde. Policija nežinojo, kad jis toks. Bet kalėjime, kur ji vėžė, sėdėjo buvusių jo bendras, dabar provokatorius Charin, šis tuojau į jį pažins, ir tuomet bus viskam galas. Planas jo buvo paprastas, bet ir drąsus: lekiant traukiniui išsokti iš vagono, ir jei mirtinai nesusikuls ir nesutraiškis sau kojų, nueis į miestą, pasilėps, — nutilus pirmajam gaudymui karščiai galės sugrįžti į Peterburgą. Laimė, jam pasisekė paslėpti ir visus savo pinigų nuo kvailios apskričio policijos — užsiuvo į drabužius.

Jis žinojo, kad vagono duris užrakintos. Žvilgterėjo į langą: užtėktiniai platus. Jaunikaitis nuleido stiklą. Traukinio trenksmas ir bildėsis draugė su grinu oru įsiveržė į vagoną.

Žandarai nejudėjo. Arestantas iškišo galvą ir žiūrėjo į priekį, į tamsą. Jo akys mirgavo krumų viršūnė. Traukinys lėkė jaunuriu, kuriame augo laukinės žolės, tarp jų baltavo smiltyniuta žemė.

— Kaip tik prisiartinam, — sušnibzdėjo jis. Nuleido galvą ir pažiūrėjo staciai po traukiniu — pasibaisėjo. Žemė, yt viesulas, lėkė. Akmenis, špalai, viskas susijaukė į vieną begalinę masą. Protas, išvargintas ilgu nemiogijumu, nupiešė baidiausių paveikslą: jis matė save susikulusį į sienojus, akmenis, žabarai sudraskė į sklyplenis. Tartum vaitojimas išsiveržė — atsidusėjo: silpnas kunas priešinosi ir maldavo pasigailėti.

Bet toks momentas tęsėsi tiktai minutą. — Dabar arba niekuomet! — pasakė jis sau ir, pasistojęs ant suolo, išlindo pro langą: kojos jau karėjo ore.

— Na, laikyk... o tu ji... grobk! — umai pasigirdo už jo nugaros.

Jaunikaitis pasibaisėjęs atsigrėžė: muremjo miegustas žandaras, dar aiskiai nesupratęs, kas dedasi.

Akies mirksnyje jaunikaitis nusliaužė žemin ir pasikofė ant kairiosios alkūnės juodoje paversmėje. Nuo baidaus trenksmo jam sukosi galva, dumai troškino, į veidą mušė mažos degančios kibirkštys. Traukinys tuo laiku sukėsi į dešiniąją pusę. Vėjas į plėšė nuo lango, dar valandėlę ir butų apalęs. Bet iš savo galvos jis neisleido instrukcijos, kurią buvo išdirbęs, apsvaistinėdamas pabėgimo planą. Dešiniąja koja užčiuopė atspirties punktą; įsikibęs kiek galima tvirtiau, veidą atsuko į tą pusę, į kurią bėgo traukinys, pasispyrė ranka ir koja priekin ir nulekė į orą.

Jam rodėsi, kad lekia begalo, amžius. Viesulas nurimo — jis vis dar lėkė; rodėsi, kad niekuomet nenusileis ant žemės. Ar jis tik tikrai išsoko? Ar tikrai ne sapnas?

Umai kaszin-kas jam sudavė į kojas, tartum didele dalge nukrito sagnarių; stiprus dunktelėjimas į nugarą paguldė jį kniupščiu. Iš akių pabiro žarijos. Jis apalpo.

II.

Traukinys seniai nuėjo. Apmirusi tyla gludėjo lauke. Lytus nebetėskė. Siauras mėnuleš piau tuvas pasirodė ant dangaus, išblýsusi šviesa pasipylė ant žemės, kaimų, krumų ir nejudančios figūros, gulincios prie kelio. Paputė grinas vėjalis. Rytuose pabalo debesys, artinasi rytas, o juoda masa vis gulėjo, nejudėjo. Užsidedę ryto balzguna šviesa — matėsi: ant smėlio prie galvos tavaliao kraują lūgnas.

Ant horizonto pasirodė balti, išsirieję dumai, tartum juodas kaspinas svituriavo. Vaziavo kitas rytmietinis prekinis traukinys. Bėgo ilga pilkų vagonų eilė. Arčiau, arčiau ir šit, sunkiai trenkdamas ir belzdamas, traukinys pralėkė pro šalį, net žemė drebėjo. Mašinistas išleido garą, garvežis sužviėgė, aidas pervėrė drėgną rytmetinį orą.

Rami žmogaus masa sukrutėjo, sukrupčiojo. Traukinys dar švilptelėjo, gulintis striktelėjo stacias ir apimtas paniškos baimės pasileido bėgti: šoko per krumus, kniupo, kėlėsi ir vėl bėgo. Traukinys greitai lėkė šalin. Bildėsys nušiuovė. Bėgantis išpalengvo atskvošėjo ir sustojo.

— Kam bėgti? — tarė jis sau, — juk niekas nesivėja.

Išpradžios jis manė, kad traukinys tik nulekė buvo tas pats, iš kurio jis taip laimingai išsoko. Pažiūrėjęs į dangų, buvo jau rytas, suprato, kad tai negalimas daiktas, jis turbut ilgai gulėjo apalęs.

Jaunikaitis išsitraukė iš kišenius laikrodį: buvo sudužęs ir skeveldus, šokant iš traukinio. Pažiūrėjęs dar į dangų — galėjo būti apie penktą ryto valandą.

Kaszin-kas drėgnas tekėjo jam iš smilkinio. Čiupterėjo ranka: kraujas, visos jo veidas buvo apšvėles limpančiu, sukreketusiu krauju.

— Kur pasirodysiu su tokiu portretu? — prasišiepė jaunikaitis.

Kaip sulaikyti kraują? Žaizda buvo nepavojinga, bet tokiame padėjime ir labai negeistina. Jaunikaitis atidarė mažutį, kabantį ant peties saką, kurį jis užmiršo numentis: tebuvo tiktai nosinė ir rašomieji daiktai. Aplinkui augo vernelesiai. Kelis nuskynė, išspaudė iš jų sultis ir trinė jomis žaizdą: kraujas apsisusto.

— Viskas bus gerai! — linksmai pratarė jis.

Drėgna žolė nušveitė veidą, apsišlutosė švaria nosine.

Laikas buvo greičiausiai prasišalinti iš pavojingos vietos. Eiti į miestą, ne, apie tai ir manyti negalima: mieste jis bus neankščiau vidurdienio, tuomet jau visa policija šels, sugrobs jį, kaip paukštelį.

Jaunikaitis nusprendė eiti, kur akis mato, gal pasiseks surasti kokius gyventojus, o toliau pamatys kas daryti.

Greitai perėjo skersai kelią į kitą pusę ir pasileido tiesiai į pietus. Mažas takelis atvedė į krumus, čia jau niekas jo negalėjo matyti.

Jaunikaitis ėjo apie pusvalandį; retkarčiais, pakėlęs akis į pabalusius rytus, dabojo kelią, kad nepaklisti.

Už giraitės prasidėjo tuščias, plikas laukas: žmogų galima pamatyti už penkių viorstų. Neperdaug malonu būti tokioje aiskioje vietoje. Be to jis buvo visai nepanašus į čiabuvį gyventoją. Ir dar tas sakuojazas: gailėjosi, kodėl nenumetė jo į krumus, o paklikti čia ant lauko labai pavojinga.

Netoliese pamatė neseniai sukratą kauge. Bėglys pasisuko prie jos. Norėjo kišti saką į kauge, bet dvilktelėjo atgal: už dviejų šimtų žingsnių stovėjo du kaimiečiai, jų veidų gerai negalėjo nuziūrėti, vienas buvo juodas, nesenas; antras prazilės senis. Abu apsilvėkė taukotoais kailiniais, stovėjo, nuleidę rankas, nejudėjo. Jie žiūrėjo staciai į jaunikaitį, bet labai apatiškai; bėglys buvo tikras, kad jie neko nematė.

Jaunikaitis prisiartinio prie jų.

— Sveiki.

— Sveikas, — atsakė jaunesnysis.

— Ar nežinote, kur galima gauti pasamdyti arkli, ratus?

— Sodiečiai pažiūrėjo vienas į kitą.

— Kagi, kaimie, zinoma, galima gauti arkli, — atsakė senis. — O iš kur sveikas esi?

— Pakelivis. Vaziavau į S., bet ant paskutinės stoties į traukinį nesukubau įlipti. Laukti ryto, lig kito traukinio nesinorėjo, turiau skubotus reikalus. Na, ir pasileidau pėsčias, dabar šit paklydau. Visą naktį persitrankiau.

— Taip, taip, zinoma, nėra reikalo laukti. Lig miesto iš čia kelio bus apie trys valandos. Bet kaip tu paklydai? Juk senasis kelias visą laiką eina pagal gelžkeli...

— Pradedasi pasiprotėti, — dingtelėjo jaunikaiciui į galvą. — Taip tai taip, bet aš norėjau tiesiau pataikyti, — pasakė jis balsu. — Stotyje vienas žmogus aiskino, bet aš pasiklidau, — užbaigė jaunikaitis, norėdamas greičiau atsikratyti nuo savo tardytojų. Ant nejudrių sodiečių veidų nesudrebėjo nei vienas muskulas.

— Taip, taip, — atsakė nevedmainiaudamas vienas sodietis. — Nežinomoje vietoje greitai galima paklisti. Tu, matyti, nečiabuvis?

— Nečiabuvis. Bet kaip deaiti lig sodžiaus?

— Šit, kaip pareisi lauką ir užlipsi ant anos kalvos, tai ten... — linksmai aiskino sodietis, rodydamas ranka, — po kairei pamatysit krumus ir tarp krumų bus keles, ne vieškelis, šunkelis. Tu ten neik: po dešinei bus vėjinis malunas, ponų Paniutiny, jie pirmiau valdė mūsų sodžių. Tu ir ten neik, nėra reikalo, malunas tuščias, musiškiai jį pakuoms drasko. Tu eik vis tiesiai ir bus tavo kelias. Kelii laikykies dešinės, vis dešinės ir išiesi ant kalnelio. Ten lomoje ir yra mūsų sodzius. Suchomla vadinasi. Taip jis nuo amžių vadinasi. Ten nebeapkylsi, galėsi pasiklausti.

— Ačiu, — istarė jaunikaitis ir greitai nuėjo.

— Laimingos kelionės! — sušuko sodietis.

Jaunikaitis atsigrėžė ir linktelėjo galva. — Zulikas! — atsitolinus jaunikaiciui murtelėjo sodietis. — Matyt stotyje pavogė maišelį ir pakavoti norėjo.

Jaunikaitis dėjo lig kalnelio ir pamatė viską, kaip aiskino sodietis: maluną ir šunkelį. Bet toliau į kaimą jis neėjo. Kad suklaidinti savo pėdaskius, bėglys instinktyviskai pasuko į kairę. Jį viliojo giraitė ir jam rodėsi, kad tuo keliu jis nueis į koki nors gyvenimą.

Jis ėjo dvi valandas. Vėl prasidėjo laurkai, paskui vėl miškas. Jis pasiluosavo nuo savo sako, — numetė į tankumyną. Dabar jis buvo panašus į jaunikaitį be tarnybos, kuris neturėdamas už ką vaziuoti eina pešias įieskoti laimės. Išrodė jis neperdaug linksmas: labai išalko, be to nuovargišis ir nemiegojimas darė savo įtekme. Bet tas jo negazdavo. Vienas daiktas jam buvo labai nemalonas: kojos per kelius ėmė lenktis, matyti, drąsus šokimas iš traukinio neapsiejo veltui.

Jaunikaitis prasidrasino ir nuėjo krantu. Tankiau matėsi spygliuoti medžiai. Dar paėjo ir giria pasidarė tamsi, stori, šimtamečiai medžiai savo šakomis dengė kelią.

Jaunikaitis tik vilko kojas, ėjo beveik nieko nepatėmydamas. Umai horizonto krašte prašvito, miškas persiskyrė ir jis pamatė apipiltą spinduliais placią vandens juostą. Jis buvo taip silpnas, taip nuvargęs ir antrą kartą nuėjo.

(Toliau bus).

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

"Aušros" Draugijos 1 kuopos susirinkimas bus nedėlioje, 21 d. lapkričio, pn. 3149 Halsted st., 11 val. po pietų. Visi sagnariai ir norinti prisirašyti malonėkite atsilankyti. Bus svarstymai apie sutvarkymą Draugijos Konstitucijos ir kitus svarbius reikalus. Kurie prijaučiate lietuvių pakilimui ir lietuvių tautos gerovei, neatsidėiodami, privalote ateiti į susirinkimą ir įstoti į draugiją. Tuom mažai prisidėsite tautystės bei mokslo naudai, nes "Aušros" draugija vien tik iš pasišventimo, iš atjautimo lietuviškų pajėgų trukumo, ne kokias bus ypatingai naudai stengiasi paplatinti mokslo ir mokslo nešėjus, šelpdama mokinančias augstesnius mokslus lietuvišką jaunomėnę.

Zinomas Dramatškas Ratelis, reikalaujant norintiems pamatyti K. Jasukaicio "Alkanus Žmonės", antru kartu rengiasi minėtą dramą atlioti. Mat praicitas lošimas buvo drauge su "Birutės" antrąją vakaru, tat net ir daugumas socialistų, vieton eiti ant Ratelio rengiamo vakaro ėjo ant "Birutės" vakaro, pamatyti M. Petrausko operetę "Kaminalkretį ir Malunininką". Antrą kart drama bus lošta Univ. of Chicago Settlement svetainėje, 4630 Gross ave., 21 d. lapkričio, 7 val. vakare.

"Birutės" draugija, 25 d. lapkričio, turės savo trečią vakarą; vaidenta bus komedija su muzika, "Pabaigtuvės". Vakaras bus to pat vietoj ką ir buvęs antras. Bus pora naujų šokių ant scenos "Noriu miego" ir "Bledzingėlė". Čia pirmu kart pasirodys neperseniai sutverta "Birutės Orchestra" iš 20 ypatų.

"Aušros" draugijos pirmoji prelekcija buvo pereiną nedėdienį, 14 d. lapkričio; prelekciją skaitė Jonas Ilgaudas. Prelekcijos pasiklausyti buvo į 150 žmonių. Skaitymas prasidėjo apie bertainis val. prieš 4 ir tęsėsi iki pusei penkių potam buvo klausnimai ir jų aiskinimai, kurie užsibaigė apie pusė iki šešių. Prelekcijos išpudil pasilikio geri — Kaip jau buvo garsinta, prelekcija buvo temoje "Mokslas ir kokia iš jo nauda". Tis maždaug temos prelegentas į laukėsi, bet, kaip ir pats pasakė, laisvai kamantinėjo su prilyginimais mokslo prasmę mokslo įgyjima, įgyjimo budus, minėję abėnų žmonių apie mokslo supratimą mokslo priešus, naikintojus pramonės kaip štai—krikščionybė ir kitų tikėjimų ir jų fanatiškų pasekėjų, išnaikinusiu dar senovės mokslo palikimui; teipgi minėjo apie naudą abėno apsišvietimo, kas kiekvienam žmogui, nežiurint kas jis yra, reikalinga; po abėnau apsišvietimui reikalinga kiekvienam žmogui koks nors speciališkas mokslas arba profesija. Iš duotų klausimų po prelekcijos galima paminėti: Ar politika nėra reikalingiausias darbininkams mokslas? Atsakyla: Politika reikalinga, kaip ir kiti drauginio sudėdymo mokslai, abėnai kiekvienam žmogui, darbininkams ir kitiems. Klausla: Kokis mokslas arba apšveitimas reikalingas darbininkams? Ats: Abėnais apšvietimas. Iš specialiskų mokslų reikalinga kiekvienam darbininkui mokėti koki amatą potam drauginio sudėdymo mokslus, t. k. ekonomija, politika. Bet žmogus nepažindamas abėno mokslo, nors ir mokytų pora apšvietiskų jo šakų, negali būti apšvietus arba susipratusi. Klausla: Kur prieinamiausias darbininkams mokslas? Ats. Kiek zinia — Suvienuose Valstijose Amerikoje, nei čia galima įstoti mokyklon nežiurint senuimo; teippat yra visokios, visiems prieinamos, vakarinės mokyklos.

Nors prelegentas iš pradžių pasiteisino, jog nesusėjęs, dėl trukumo laiko, pilnai prelekcija prirengti bei apdirbti, bet prelekcija buvo užtėktinai gera, naudinga, ne vien mažai apšvietusiams, bet ir apšvietusiems. Prelekcija buvo skatinimu prie atsiekimo augstesnio laipsnio, prie energijos, prie drąsos; prelegentas drąsino jog visi gali, jeigu pilnai stengsis, jeigu nepasikakins vien geru noru, atsiekti, ką nepaprastesnio savo gyvenime, ką prirodo vardi diziųjų žmonių, kurie nebuvo lankę universitetų arba šep augstesnius mokslus baigę. Pirmu apšvietos šaltiniu

buvo ir yra pati gamta, atmoškai biogramis arba geromis pasakėmis kiekvienam už jo pasielgimus. Tas atmoškai yra ir žmogaus mokykla. Jis atmena, kas jo praėjame gyvenime arba jo draugų ir pažįstamų gyvenime, atnešė gerus, o kas blogus vaistus, ir jis tas žinias sunaudoja savo busimajam paskelbei. Kita, viena iš žymiausių mokyklų, yra žmonių sutvėrtoji mokykla kurios yra tikslu, arba bent turi būti tikslu, paakinti žmogų apie gamtos įstatymus. Žinogus, sykį pažinęs gamtos įstatymus ir pamokytas kaip su jais jam reikia, savo labai, susiduriant, ir savo išmanymą energiją, kaip įkūnyti, yra apsvietuoni ir didžiū žmogui.

Prelekcija buvo per dviem poetiška, net, gal, truputį per daug poetiška, bet tas ją negadino atpėnė, padarė gana patrauklią ir teigiamą apkalbamą mokslo gražiai įteigė. Ypač tas, kaip populiarisai, prelekcijai ir tiko. Reikia paminėti, jog struktūrą nuolatini burzimas šiek tiek gadino prelekciją, teigiamai nemazai iritavo ir patį prelektantą, kuris stengėsi kuogreiciu užbaigti, todel, skubint, ir kalba buvo negana aisi kas gal nekuriems apskundino skaitytojų prelekcijos stipresnį įsidėmėjimą.

Po prelekcijai, „Aušros“ kuopos pirmasidės paaiškino „Aušros“ siekius ir kvietė visus, prijaunčius lietuvių apsvietimui, jai gelbėti ir ją prisirašant. Norinti prisirašyti melsta atsilankyti į „Aušros“ susirinkimą, busiantį šia nedėlia, 21 d. lapkričio, 1 val. po pietų, 3149 Halsted st., Liet. Klubu svetainėje.

Sekanti antra „Aušros“ prelekcija, bus 28 d. lapkričio, toje pat vietoje; prelekciją skaitys garsus lietuvių muzikas, Mikas Petrauskas, apie „Senovės tautų ir lietuvių muziką“. Prelekcija prasidės 3 val. po pietų. Tada, norinti įgyti žinias apie pirmuosią muziką, tai yra, apie atsiradimą ir išsitobulinimą vienos iš svarbiausių dailės ar meno šakų — muzikos, privalo atsilankyti ant tos prelekcijos. Kaip jau buvo garsinta, tos prelekcijos tolesnėji tąsa, arba užbaiga, bus trečioji, prelekcijoj busiantioji 12 d. gruodžio.

Vakarių žiemų dalyje, 14 dieną lapkričio, kelios lietuviškos draugijos apraikišiojo 40-met. imigrac. jubilėjų. Vakaras prasidėjo 6 val. ir traukėsi iki 11 val. Programas nebuvo per daug ilgas, bet dviem kalbėtojams užėmus savo kalboms į tris valandas laiko, vakaras per daug ištyso. Vakare dalyvavo paragsėj „Birutės“ choras, po M. Petrausko vada. Choras pradėjo dainavoti tautiška hymną „Lietuva, Tėvyne mūsų“. Potam buvo kalba Dr. A. Rutkausko temoje — „Koks likimas mus laukia Amerikoje?“. Jis kalbėjo į pusantros valandos, abelnei apie lietuvių gyvenimo apsiereikimus, daug atvejose ne per daug užimančiai, todėl nekuriems klausytojams pabodo ir jie apledo svetainę. Vėliaus kitas, H. J. Vaidišas, kalbėjo apie lietuvių Amerikoni imigraciją, ir jį dvi ilgos kalbos klausytojams nubodo. Sekė J. Uktvoro Monologio „Apie Teatrą“ ir adv. Bradčilio kalba apie Chicago lietuvių, panaši kalbėtoji Bridgeporto draugijų parangtame imigr. jub. apvaikišiojime. Dėl per ilgai nutraukto vakaro, choro dainos buvo sudainuotos greičiaus negu buvo pažymėta, nes daugumas klausytojų tik choro dainų telaukė. Choras dainavo: „Ko liudi, putinėli?“, „Šių nakėlių“, „Tai gražios dienos pavasariui“, ir taut. hymn. Apart to, kaip tai paprasta, vakare netruko deklamatoriškų deklamavusių eiles.

Vakaras buvo nieko sau, tik tie kalbėtojai... Gaila kad po tiek „Lietuvoj“ patėmijimų apie kalbėtojų varginimą publikos savo perdaug išstosoms ir sausoms kalboms, dar vis randasi nematanti ar nepaisanti to nenaudos. Juk tas ne tik kad neinteresuoją ir nepatrakia ir neįdomia publika, bet ją atgrasina nuo lankymosi ant tokių, su atgrisomis kalboms, vakarų. Kad užinteresuoti klausytojus kalba per 15 minučių, reikia, ka-nors verto pasakyti; kad užinteresuoti per valandą laiko, reikia gero kalbėtojo; o jau užinteresuoti per pusantros arba dvi valandas besitęsiančia kalba, reikia labai gero kalbėtojo, o gal ir publikos geresnės kaip paprastai.

Per vakarą surinkta 27 dol su centais aukų Mokyklų Vadovėliams leisti.

VIETINĖS ŽINIOS.

Kaslink difterijos antitoxino

Difterija yra pavojinga, užsikrečiama liga; jos apsiereikimu yra užsidedimas gerkleje ir kraujo perėjimuose netikros plėvės. Pasveikimas yra labai palengvas ir sunkus o be gydymo beveik negalimas. Rudenį ta liga smarkiausiai platinasi. Lapkričio 6 d. sanvairte taja liga Chicagoj mirė 22 žmonės; per pėreitus 10 mėnesių jaja mirė 529 žmonės. Vienatinė geriausia gyduolė yra — difterijos antitoxinas. Ta gyduolė yra teip brangi, jog dėl negalėjimo ją pigiau įgyti, daug žmonių numirė. Pirmoji dienų apsiereikimo difterijos antitoxino reikalaujama neperdaug; nuo 1000 iki 2000 unitų. Jeigu antitoxinas nebuvo duotas iki 2 dienų, jau jo reikia daug. Pa trečios dienos antitoxino doza tur būti 5000 unitų mažiau, tankiai reikalaujama daug daugiau. Ligonio metai tame ne daug reikiša.

Galima sakyti, jog juo žmogus baidnesnis, juo jam ir antitoxino reikia daugiau. Todėl nuo 15 šio mėnesio valstija antitoxiną duos dykai; bet jos davimo daugiau esant apbrėžiotam, jeigu visi iš to šaltinio naudosis vaistai neilgam tesės.

The Memorial Institute ir Chicago Apiektorių Sanjunga, su grisdėjimu Sveikatos departamentu, nuo 15 d. lapkričio padarė už difterijos antitoxiną sekancias kainas: 1000 unitų 60 centų; 3000 unitų \$1.10; 5000 unitų \$1.50. Apiektose dabartinė pigiausia mitytų vaistų kaina tokia: 1000 unitų \$2; 3000 unitų \$5; 5000 unitų \$7.50.

Prasergstimo visus, galinčius nusipirkti antitoxiną, neimti duodama dykai, bet palikti jį varginiesiems, kuriems jis visas bus reikalingas.

Mirtys Chicagoj per praėjusio mėnesio. Šimet nuo dienos mirė 48 žmonės mažiau negu pernai, bet visgi skaičius 3245 mirčių per 304 dienas yra milžiniškas. Plačių uždegimu šimet mirė 4000 arba 988 daugiau negu pernai per tą laiką. Plačių uždegimas, arba pneumonia yra nevalaus oro liga. Tik apsigyvenk stuboje, kur nečystas yra oras, o toji liga tave padarys kandidatu graban.

Sulyginsime mirtis per 10 mėn. 1908 metų su mirtimis 1909 m. Pernai Chicagoj, pagal statistiką, buvo 2166055 žm., šimet gi — 2224490 žm.

Mirė	1909m.1908m.
Viso mirė	26063 25522
Vyrų mirė	14847 14399
Moterų mirė	11216 11123
Baltveidių mirė	25233 24651
Parvuotų mirė	830 871
Metų senumo	5526 5993
1-5 metų	2485 2338
5-20 metų	1610 1614
20-60 metų	10892 10381
Virš 60 metų	5504 5188
Mirė ligoms:	
Difterija	529 397
Skarlatina	278 302
Tymais	154 147
Kriokė	125 131
Sloga (influenza)	136 402
Karštilgė	230 274
Diarrhoea	3223 3089
Pneumonia	4019 3031
Džiovia	3245 3293
Vėžių	1248 1193
Nervalgijoms	764 1019
Sirdies ligoms	2365 2026
Apoplexia	483 476
Bronchitis	105 662
Geltonligė	1913 1668
Nužudyta	1985 1854
Saužudyti	398 430
Nuo kitų priežasčių	5260 5558

IŠ VISUR.

Šveikata Abisinijos ciecoriaus eina gerin. Bet provincijoj Tigre jau bandė pasikeisti vienas iš provincijų perditinų, Abrahė. Jis ciecoriaus kariūmenės likosi sumuštas, pateko neiešvėn.

Netoli Nantes, Prancūzijoj, katalikų dviasikija nedavė prie išpažinties atleidimo visiems, vaikams lankantiems viešas mokyklas ir besinaudojantiems iš rando mokslo rankvedžių. Kova dviasikijos su randu vėl prasideda.

Maskoliškasis kunigaikštis Aleksander Hichailovič atsiskaitė prie caro su reikalavimu, kad laivynui žmonių sudėti 2 milijonai rublių būtų apverstų sutvėrimui karščiogio orlaivų laivynu.

Buvusiam Amerikos prezidentui Rooseveltui pakanka jau medžių Afrikoj, jis grįžta namon.

Ant salos Jamaika, vidurinė Amerikoj, siautė audros, kurios pagimdė tvanus. Vėtra nutraukė telegrafo vielas, todėl iš ten žinios ne ateina.

Nicaraguos randas garsina, jog aplinkinėse Managua prezidento laivynas turėjo su revoliucionieriais ant jurių muši, kuriame revoliucionieriai tapo sumušti, nužudė tris garlaivius ir visą artilleriją.

Peterburge, 12 d. lapkričio, už prigaystes, suareštavo keturis difterijos stiklo dirbtuvių ir advokatą Krauterą.

Newfoundlando pakrantėse 12 d. lapkričio siautė smarki vėtra. Vėjas išmetė ant kranto apie 30 žveišių laivelių ir juos sudaužė; 12 laivelių nusešė į jures, kur jie, be abejonės, paskendo.

Australijoj, Goral Bouldon aukso kasyklose užimė gaisras, kuris pridirbo nuostolių ant 1500,000 dol.

Prusose, netoli Ratiboro, rado nugrimzdusį kaimo akmenis laivą. Vienuose namuose rado dievaicho statulą iš molio nulipintą. Mokslinei sakoj, jog ta statula tur 4000 metų. Taigi mat Europoj skulptura buvo žinoma pirma negu moksliai kurie Europon atėjo į Azijos, o dabar juos Europa vėl Azijai gražina jau pagerintus.

Prusose, mieste Kiel prasidėjo byla karščiogio laivyno oficerų apkalintų už pardavimą laivynui prigulincios medegos. Teisme teiksis, apreišė, jog apkaltinimo dokumentai likosi pavogti, o jų vietoj įdėti suklustuoti. Per oficerų rankas į penkis metus perėjo medegos už 15 milijonų dolarių.

Ant Filipinų salų, ant salos Panas taifūnas sugriovė daug namų, per ką 5000 gyventojų neteko pastogės.

Mieste Platici, Kalabrijoj (Italijoj), karabinieriai susirėmė su gyventojais ir pradėjo į juos šaudyti. Užnušė trys moteris o daug ypatų sužeidė.

Indijoje, mieste Ahmedabad, vaziuojant su savo motere angliškio karaliaus vietininkui lordui Minto, kovai indietis metė į jo vežimą dvi bombas, bet jos nupuolė į minkštą smėlio krūvą, todėl ne eksplodavo. Metęs bombas pabėgo.

Turkijos sultanas Mahomed IV su didelėmis ceremonijoms atidare antrąjį parlamento susirinkimą.

Salos Hongkong pakrantėse susisūmė krasos garlaivys La Seyne, plaukiojantis tarp Javos ir Singaporo susisūmė su garlaiviu Onda. Pirmutinis garlaivys paskendo. Prigrėžė prie to: septyni europiečiai pasazieriai tame baronas ir baronienė Baniecki, garlaivio kapitonas penki europiečiai laivo oficerias ir 88 čiabuviai. Išgelbėjo tik 61 žmogus. Kitus į jures-nupulduos prarijo rekinai, kiti nespėjo nei iš lovų pakilti, su laivu į jurių gelmes nuėjo.

Vokietijon atkako į svečius pas jos ciecorių Austrijos sosto įpėdinis kunigaikštis Franz Ferdinand. Laikraščiai mano, kad tai yra atsakymai ant atsilankymo caro Italijoj, kuris stengėsi atitraukti Italiją nuo ryšio su Vokietija.

Prusose Elbos paupiuose smarkiai siaučia šiltinės. Hanovere dėl šiltinės visos mokyklos likosi uždarytos, o mokyklose tapo įrengti ligonbūčiai.

Pasitraukė nuo vietos Maskotijos vaizbos ministeris Temiriazev. Jo vietoj caras ministeriu pasvyrė direktorių viešpatystės banko, Timasevą.

Pasibaigė ant galo teip ilgai siautęs mieste Amoy, Chinose, azijatiškasis maras, kuris labai daug žmonių į kapus nuvarė.

„LIETUVIŲ GIMNAZIJA“
„Lietuvos“ 43 numerį 8 m. tu las Studentas aprašo lietuvių gyvenimą mokykloje Wendell Phillips High School. Jisai tą mokyklą pavadina geriausia Chicago miesto gimnazija, kurią lan-

ka mokiniai lėtvėliai, ir išvardina visus lankiusius ir lankančius dail bar mokinius lietuvius.

Kad W.P.H. „S. mokykla yra viena iš geriausių tos rūšies, niekas negali užginčyti, bet Studentas apsilenkia su teisybe tvirtindamas, kad tos mokyklos lėtvėliai nei vienas lietuvis nepabaigė.

Įvardina žemiau pasirašiusį, sakydamas, kad jis nebaigęs toje mokykloje mokslo. Kad A. Tanančičiai vienerių metų baigti plinai tą mokyklą truko, tas tiesa, bet Studentas negali užginčyti, kad A. T. tos mokyklos kitokių kelių ne būty galėjęs pabaigti.

Studentas mano, kad norint tą mokyklą baigti, privalai tenai išbūti paskirtą laiką. O as pasakyčiau, kad mokyklos baigimui nereikia prasėdėti paskirtas laikas, jei smegeninė turi daug gubumo. Vieni mokiniai mokyklą lanko keturis metus, kiti net aštuonis arba daugiau, jei gubumo trūksta, bet randasi ir tokie mokiniai, kurie tą mokyklą ir trimis metais baigia, o tai todėl, kad jie mokslui pasivertė ir mokiniai, bet nepolitikuja.

Beto Studentas sakoj, kad A. T. šimet pasisekė įstoti į P. H. S. Medical College. Aktyva žinoti, ką Studentas mano savo žodžiuose pasisekė? Dėlko gi visiems kitiems mokiniams ir pačiam Studentui nepasiseka tas pats padaryti? Reikia žinoti kad į P. S. Medical College įstoti nepasiseka be High School diplomo, o kad A. T. pasisekė tas padaryti, t. y. išduoti plinai egzaminą — aiskų, kad jo per vakacijas nesnausta, bet mokyklos, kad turėtų High School mokyklos laipsnį.

Reikia pasakyti ant galo tas, jog čia viską veikia pavydas. Tegul Studentas, ir visi kiti, nesnaudžia, tegul nevaiko vėjų laukais, tegul neužiiminėja politikai, tai gal nereikėtų laukti keliolikos metų, kad gauti High School mokyklos paliudijimą. Kaip kam juk visuomet visi išrodo paikais ir toki-mano, kad kitai ir but negali.

Tai mano pirmutiniai ir paskutiniai žodžiai tame dalyke.
A. J. Tanančičius,
Mėdikijos studentas.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

APGARSINIMAI.

SENOVĖS EGIPTE.

Senovės Egipto žmonės tikėjo, kad daugumai ligų gėmė iš naujo doimo negro maisto ir kad kiekvienam butinai reikalinga susilaikyti bent tris dienas mėnesyje, kad žmogaus organizmas šiek tiek atsigaitytų. Šiandien gi mes jau ne reikalaujame šitokio gydymo būdo. Jeigu mes patėmijame, kad kas-nors blogo su mūsų grumtu liavimu tai butinai reikalinga tuojau vartoti Trinerio Amerikoniskąjį Elikysrą Kartiojo Vyno. Vaitas greitai sutvirtins nusilpnėjusius organus ir privers juos prie normališko veikimo. Tuomet organai mielau priims visokį maistą ir sutvirtins abelnei visas kūno veikmes. Grumtu liavimas pasidarys normališku ir kraujas iš naujo pripildys visas gyslas organizmo. Šitas vaistas turėtų būti vartojamas kiekvienoje šeimynėje. Vaiste nėra jokių nuody, ar negerumų. Gaunamas aptiegi kose. Jos, Triner, 1333—1339 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

Draugystių reikalai.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

Atyda! Lietuvių-Motery Chicagoje.

Motery Dr-vė „Apvėtieta“ surengė viešą vakarą subotų, 20 d. lapkričio, 8 val. vakare, p. Ridiko svetainėje, kampaas 3300 E. Illinois St. Įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

Lietuvių Vakaras.

Linksmas vakaras tiems, kurie atsilankys ant 10 metinio balius, parengto draugijos Karaliaus Dovydo, kuris atsilankė subotų, 20 d. lapkričio, 8 val. vakare, p. Ridiko svetainėje, kampaas 3300 E. Illinois St. Įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Lėtinis atsilankėdij, 21 lapkričio (November), „University of Chicago Settlement“ svetainėje—4620 Gross ave., kampaas Ashland ir 47 gatvė.
Pradžia lygiai 7 val. vakare. Tikietų kainos: 75c, 50c, 35c ir 25c. Persitarkti neužmiršk!

Ratello Komitetas.

Atyda! Lietuvių-Motery Chicagoje.

Motery Dr-vė „Apvėtieta“ surengė viešą vakarą subotų, 20 d. lapkričio, 8 val. vakare, p. Ridiko svetainėje, kampaas 3300 E. Illinois St. Įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutės“ Teatras-Balius
„Birutės“ rengia savo trečią šį metų vakarą.
Padėkavė Dėnolį, 25 lapkričio (Nov.).
Sv. Jurgio Parapijos Svetainėje.
Ant scenos stovi pirmą kartą Chicagoj labai juokingą muzikališką dvejų veiksmų komediją: „Birutė“.

„PABAIGTUVES“
Su naujais lietuviškais šokiais ant scenos: „Norio miego“ ir „Bleidnigė“. Po vaidinimo puikus BALIUS „Birutės“ orkestras 18-20 muzikantų. Vakaras prasidės 7 val. vakare, įžanga ypatai: 25c, 50c, 75c ir \$1.00.

„Birutė“
Draugystė, šiek tiek ant deino, nupiešta, viena iš dabartinio mūsų gyvenimo ydų. Tikimės, kad atsilankę Chicagoj lietuviškos visuomenės bus visuokm užgandėdina. Drama bus suilota gabiausiai Chicagoj Liet. arlistams-mylėtojams dalyvaujant. Nereikia tašios reklamos, atsilankius pat publiką nuspręsi ir persitarkti.

Ratello Komitetas.

Pajieškau savo dvejų brolių: Juozap ir Francisiaus, Kauno gub. Raseinių pavieto, Naumiesčio parapijos, Ziegy kaimo. Jie patys ar kas kitas malones duoti žinią adresu: Antanas Puzas, 359 Rock st., Kenosha, Wis.

Pajieškau savo brolio Motiejus

a1648 VAIKŲ ŽVAIGŽDUTĖ. Ant-
rologija. Knygėlė antraštė ir re-
ceptams mokytis skrydžių ir valkams,
nokantams skatinti. Sutalsė mo-
kytojas P. Bendorius. Su paveikslė-
liais. Kietu aptaislu. Vilnius. Pust.
44. Kalna 35c.

383 GRAŽI DOVANA LĖTUVOS
ARTOJAMS. Eilės. Parasė K. Sti-
slas. Chicago, III. Puslapių 31.
Kalna 10c.

433 PIRMIEJI ŽIEDAI. Eilės. Pa-
rasė Jovaras. Chicago, III. Pust.
7. Kalna 15c.

a441 SLEKTU MALONĖS arba Ma-
ninka. Prašikiblo eilės iš 1862 m.
antra laida. Chicago, III. Pust. 20.
Kalna 5c.

663 JONAS KALVYNAS. Jo gyven-
imo ir veikimas. Su Kalvyno
avokatu ir jo laisvų į Vilniaus si-
dona. Parasė kun. Jonas Sepetys.
Vilnius. Pust. 61. Kalna 25c.

763 KAIŲ JAPONŲ GYVENA DA-
AR. Parasė Dėdė. Vilnius. Pust.
3. Kalna 10c.

a688 MEDŽIAGA Lietuvių, Latvų
Pruų mitologija. (Kazimiero Bu-
tos. 2-asis spausdinys. (Didelio for-
mato).) Iš "Lietuvių Tautos". Vil-
nius. Pust. 17. Kalna 25c.

728 UKESYSTIS POMEROS arba
apal galina pastoti Suvienytų Vi-
lajų ūkui. Pagal naujus įstaty-
mus, sutasė A. B. Strimlatis. She-
andoah, Pa. Pust. 23. Kalna 25c.

934 MUSU PADĖJIMAS. Katku-
nės asiklinai iš dabartinio darbi-
ninkų kaimelio. Parasė A. Antonov.
oston, Mass. Pust. 40. Kalna 15c.

953 REVOLIUCIJA. Jos pramė,
reaisys ir pamatas. Parasė J.
altuslatis. Plymouth, Pa. Pust.
1. Kalna 10c.

1153 KIP NAMIE NUO DEJOVS
VITYTES. Parasė Berlino prof.
A. Moelter, plantų ligų spes-
alistas. Vertė P. Tvkantai. Vil-
nius. Pust. 30. Kalna 10c.

1165 MOKSLAS, SVEIKATA IR
TULSIA. Protų lavinimas ir iš-
vystymas. Anotacija. Kuno Kauter-
arasė Ant. Brdla. Su 19 paveikslė-
ių. Chicago, III. Pust. 31. Kal-
na 20c.

Knygų Katalogas

No.100 Pasaka apie kantrią Alena,
ukterį turį cietoriaus Antonių Ja-
nų, per 32 metus valkiodama po
vietę, daugybę bėdų ir vargų išken-
tusi. Antra laida. Iš lenkiško vertė
t. Olseviskis. Chicago, III. 1902, pus-
lapių 66. 20c

No.103 Pasaka apie Adomą ir Je-
są. Priedas prie suligiamosios mi-
tologijos. Parasė Paul Lafargue, pa-
niskų vokiečių vertimė lietuviški sutal-
ė P. Miškinis. Chicago, III. 1903, pus-
lapių 31. 10c

No.114 Ponas ir bernas. Apykakė
L. Tolstojaus iš gyvenimo masokė
kaimiely, žingėdų norioliams su-
paspažinti su būriu ir sąlygomis maso-
kų kaimiely gyvenimo; ir vertis
skatytų drauge jausti su vargo pri-
stasčių žmonių. Chicago, III. 1904,
pusl. 60. 15c

No.124 Robinzonas Kruzius. Graži
norališka pasaka. Antra patalysa la-
is. Chicago, III. 1903, pusl. 83. 25c

No.130 Revoliucijos žmonės. Para-
ė A. Niemcewsk, vertė K. Puidla.
torius, T. Paukštis, S. Ponas Jėzus
Kriškus. Knygėlė įdomi kiekvienam.
Chicago, III. 1908, pusl. 76. 20c

No.134 Siidabrinis kryželis arba dal-
is Nazaret. Apykakė iš laikų
ankininkio Kristaus. Eugenius Jus.
vertė J. Lauks. Chicago, III. 1906,
pusl. 4. (Šią knygėlę Vilniaus vrys-
pūdas uždėdė lietuviams skatinti.)
Kalna 50c

No.185 Žmogus nepilniskas. Vertė iš
vediklo Zno. Labai graži apykakė
nuo vargus bergina ir laimina-
niam gyvenimui už kito, apsigedusius su-
turtingarą, šita apykakė užima
kiekvieną jauna valkiną ir merginą ir
iš, kaip turtingo krekoje suaus apsi-
elpa čia sekanti apsakymai: 1. sun-
dė, 2. Viesula, 3. Motiejus Balia,
Laisvės svetis, 5. Juras, 6. Redas
sėdėdė žmogus, 7. Dėdė, 8. Dėdė,
II. 11-23. 40c

No.200 Akis už aki, dantis už dan-
tį. Juokai viename akte. Perdirbtas iš
lenkiško. Chicago, III. 1907, pusl. 29.
Kalna 10c

No.210 Dėdė atvažiuoja. Komedija
viename akte. Pagal lenkišką sutal-
ė B. B.—a ir M. P.—is. Chicago, III.
pusl. 62. 20c

No.225 Geriausis vėliaus, negu nie-
d. Komedija viename akte. Pagal
lenkišką sutalė K. B.—a ir M. P.—is
Chicago, III. 1902, pusl. 48. 10c

No.257 Kun. Gramulės raštinėly-
s. Komedija viename akte. Parasė
m. Fr. Hudor. Grašiai parasyta ko-
medija, tinkanti perstatymui. Chica-
go, III. 1906, pusl. 14. 15c

No.262 Mindaugis, Lietuvos karu-
s. Istoriškas pavalktas 5-se akte. Ka-
na. Lenkiškai parasė Julius Słowacki.
Lietuviškai vertė V. Kapsas (Dr.
K. Kurka). Chicago, III. 1900, pus-
lapių 86. 25c

No.286 Pirmis žinginali. Drama ko-
mėdriore viename akte. Parasė Br. Varg-
s. Drama parasyta iš revoliucijos
dėdėjimo Lietuvių. Chicago, III. 1909,
pusl. 60. 20c

No.295 Pietro Caruso. Vieno veik-
mo drama. Parasė R. Bracco. Vertė
P. Puidla. Veiksmo vieta — Neapolio
vųjų laikų atstikimas. Chicago, III.
1908, pusl. 32. 10c

No.302 šlaurs Karzyglai. Keturių
aktų komėdijos tragedija. Parasė H. Ibsen.
rusų, lenkų ir vokiečių vertimų ver-
sija. K. Puidla. Veikimas atsitiko Nor-
vegijos šlaurs karaliaus Erikso Kru-
nės. Chicago, III. 1908, pusl. 77. 25c

No.331 Žilė galvos — veinas vuo-
dagon. Komėdija viename akte. Para-
ė K. Puidla. Veiksmo vieta — Neapolio
vųjų laikų atstikimas. Chicago, III.
1908, pusl. 32. 10c

No.397 Keplos kančios. Eilės. Pa-
rasė Lilepukas. Chicago, III. 1909, pus-
lapių 28. 10c

1465 SKAITYMO KNYGA maziama ir dideliama. Sutales J. Gabrys. Joje telpa ištinkinti rasal muvy radi-
ninku su ju biografijomis ir paveik-
lais. Tai yra didelis chrestomatija,
susistatyta saly Vakarų Europos mo-
kyklų pavyzdžiu. Tilzise 1908, pusl.
308. \$1.00.

1647 VAIKU SKAITYMASIAI su
Lietuvos žemlapiu "Kas kaito, tas
duona neprašo". Vilniuje 1905,
pusl. 258. 40c.

1648 VAIKU ŽVAIGŽDUTĖ. Kny-
gelė 1 ir II mokyklos skyriui ir vai-
kam pramokslams skaityti. Past-

1328 ŽODYNAS LIETUVISKAI-AN-
GLISKOS IR ANGLISKAI-LIETUVIS-
KOS KALBŲ žodžių dalyje — 1 ir II.
y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje
knygoje. Formatas ir apdarai tokie
pat kaip No. 1327. \$6.00.

1329 ŽODYNAS. Tas pats kaip No.
1328, tik pilnai apdarytas brangia,
grazia moroke skura \$7.00.

1317 TRUMPA LIETUVIŲ KAL-
BOS GRAMATIKA. Pradinėms mo-
kykloms vadovėlis. Sutales mokyto-
jas Juozapas Damjonaitis. Kaune
1909, pusl. 89. 35c.

A. Olszewski
3252 S. Halsted Street
Chicago, Ill.

No. 381 Gyvybės (kantatas) ir kitos trumpos tešos. Parašė Jonas Viekška. Telpa čia elies: Gyvybės, Ištikimybės, Vilius, 3 sonetai, Frosforas ir Jautimal. Chicago, III. 1907, puslapį 41. 15c

No. 436 Revoliucijos dainos. Surinktos iš visur 24 dainos nanjos gadynės iš revoliucijos atbalsai. Chicago, III. 1908, pusl. 30. 15c

No. 442 Svajonių arba vaizdais eilėmis apgūtytos. Tragedija-poema. Tieskines akcijos. Parašė Jonas Viekška. Yra fantastiškas pibeldis, parasytas seniejiokio formoje. Chicago, III. 1907, pusl. 136. 40c

No. 471 Akvyl apsirėikimai svieto, i kuriuos žmonės nuolat žiuri, bet gal nepasupranta. Su 7 paveikslėliais. Labai naudinga knygelė tiems kurie nori sužinoti, iš ko darosi šaltai, grįžimai, lietus ir anegias. Kas yra debesai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, III. 1894, pusl. 79. 25c

No. 472 Apisirėikimai atmosferoje arba meteorologija. Pagal profesorių Volejkovą sutaisė Sernas. Aprašo, iš ko susivertia oro šaltai ir grįžimai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šešėjos ir šėdlinai, ir daug kitų įvairiausių oro apsirėikimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta, kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų įdomių dalykų. Kiekvienas aprašymas, aiškiai man suprantui, parodytas ant paveiklo. Norintiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, III. 1907, pusl. 258. 75c
Apsdaryta. \$1.00

No. 473 Aple žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabalgą. Pagal Heliperną. Palg ir kitus sutaisė Sernas. Aprašo, kas yra žemė, iš ko ji susidaro, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnula, planetos, kosmosas ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 26 astronomiškų paveikslų. Yra tai vėlinatė knyga, iš kurios žinome tikrai gal apsisiviesti. Chicago, III. 1896, pusl. 255. 75c
Ta pati apdaryta. \$1.00

No. 546 Nematomai priešai ir draugai žmonių. Pagal Bitnerį sutaisė Sernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų, gindandžių visokias ligas pas žmones, jų susėkimas, vystymas ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, III. 1905, pusl. 113. 30c

No. 548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcija Prof. Blochmano'o. Sutaiesė Sernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiako ir fiziko procesų, aiškiai su parodymu, kaip tuo daugelis tam tikrų pavėikslų. Chicago, III. 1907, pusl. 188. 40c

No. 566 Senų gadyčių lėnyvė gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsą sutaisė Sernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadyčių įvairius sutvėrimus, gyvulaukus ant žemės dar prieš atėjęs galydus lietuvikait. Prie kiekvieno radimo žmogaus, šlandius ty sutvėrimus kunois žmonės, kasdmi gilius šulinius, kanalus, arba indams iš žemės angis, randa giliai pabildutus žemę.

Tu, tuvi sutvėrimo atardo žemės, nesugeidutus kunois, užklotas kelioais kosleknų storio žemės elie. Jie yra šlandien ištatyti įvairius mėsų pldiois, iš kurių žmonės mokėmisi patinti, kaip žemę yra musų žemė. Mokėlinėliai, pagal ataromą ir senumą žemės sluogynis, kuriuose ty sutvėrimų kunois randa, gal spręsti, kaip žemę yra musų žemė ir kaip senai žmogus ant jos atarado. Chicago, III. 1900, pusl. 370. \$1.00
Apsdaryta. \$1.25

No. 553 Paėjimas organiko svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Sernas. Knyga didelis moksliskis vertis. Ji aprašo tvėrimai viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvėry dalkų; parodo, kaip susilansis ir giliausias žemės sluogynis, daug milijonų metų atgal gyvūnus ant žemės augimas, valbus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, III. 1905 pusl. 137. 35c

No. 569 Svieto pabalgā. Iš rusioko vertė Pr. Stulelis. Kas nori atsinoti, kad bus svieto pabalgā, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, III. 1902, pusl. 31. 10c

No. 597 Žvėrys ir žmogus. Pagal Schmehlį sutaisė Sernas. Mokslas apie subūvąjimą kuno visokių žvėry, paukščių, anarakų, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas kas sau su visomis jo ypatybėmis ir kokių gyvunų gimtę jis tveria. Su paveikslėliais. Chicago, III. 1906, pusl. 313. \$1.00
Apsdaryta. \$1.25

No. 606 Ailrja. Lapai iš istorijos Ailrjos. Parašė A. Januaitis. Chicago, III. 1908, pusl. 63. 15c

No. 637 Žinlogija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandą sutaisė Sernas. Su paveikslėliais. Yra tai svarbiausia mokslinė knyga apie visas mus pasaulis žmonių vėles. Ji parodo visų viešpatyčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių šalelių žmones ir jų pavėikslus. Aprašo jų kilmės, parą, tikėjimą, papročius, užsiėmimą ir abelus istoriją. Kas nori pilnai pažinti žmonių lotiją, tegul perskaito šią knygą. Chicago, III. 1905, pusl. 667. \$2.00
Apsdaryta. \$3.00

No. 665 Istorija abeina. Dailis I. Nuo seniausiu laikų Chintjos — 2300 m. pr. Kr. iki galutiniam išdalinimui Imperijos Aleksandro Makedonskojo 346 m. pr. Kr. surašė Dr. A. Baccieri. Su paveikslais, parodančiais jų laikų pitindis, stumų, gilų, tritvėry, tykus kuniej ir karėvių. Hieroglifus Apsdaro rasto ir tt. Chicago, III. 1904, pusl. 488. \$1.00
Ta pati tvirtuose apdaruose. \$1.25

No. 658 Istorija Lietuvos. Jų parapių ir jų kun. Kraučono prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mėnesio 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek lietuvų yra Chicagoje, kaip lietuvaičiai gyvena, kaip jie keliai, vardais ir šleklais; chronologika parąvalga Chicago Lietuvos darbu jų tuo pat čia jų atsidradimo iki pabalgai 1900 metų; istorija jų parapių ir prova kun. Kraučono su "Lietuva". Chicago, III. 1901, pusl. 580. Kalina. \$1.00
Apsdaryta. \$1.40

No. 641 Geografija arba žemės ap-
rašymas. Pagal Gelikę, Naikovskį ir
kitus sutaisė Bernas. Su paveikė-
liais. Aukštai ir suprantamai aprašo
savo žemę, jos pavaldį, didumą ir
pikūmą; jos kalnus, jų vardus, aug-
v., vulkanus, metalius ir sąvąs u-
gį; iš kokių sluoksnių susideda žemė,
kur ir kiek joje yra žaliųjų, geležies,
auksa, druskos ir kitų gėrybių; kiek
mašynų, ešerų, upių, jų vardai, plotai,
gyvis; kokie kurtuose vandenys: su-
rus, prėski, kartūs; kokie juose gy-
vena gyvūnai ir tt. Žemė aprašyta da-
lomis: išskaitytos visos vietovės, sa-
rašytos, kuniakaitystės, respubli-
kos ir tt. Kiek kurioje žemėje yra
gyventojų; kokie jų tikėjimai, kalbos,
papročiai, užsiėmimai, pramonės, iš-
darbai, ir tiesos; kiekie miestai, su
kiek gyventojų, fabrikų, pramonės;
kur kokie orai: šaltai ar karščiau,
lytus ar giedros; kur koks ligis die-
nos ir nakties. Knyga didelė 629 co-
lių, ant geros standžios popieriaus spa-
vūdinio. Chicago, Ill. 1906, pusl. 429.
Kaina. \$2.00

Tai pati apdaryta audinio apdarose,
parašai ant nugaros ir šono. \$2.50

No. 657 Istorija Suvenyčių Valstijų
Šiurinės Amerikos nuo atradimo ir
dar prieš atradimą Amerikos iki 1895
m. Aprašo, kaip Kolumbas atrado
Ameriką, kokie čia tada žmonės gy-
veno, kokie žmonės pirmaisiai iš
Europos pradėjo plaukti į Ameriką,
kokie karės buvo, už ką kariavo ir
kokuose metuose; kiek buvo prezi-
dentų, kokie ir kiek kuris gero šiai
šaliai padarė. Prie galo knygos telpa
Suvenyčių Valstijų Konstitucija, kuri
yra reikalingiausia žinoti kiekvienam
žmogui, gyvenančiam šioje šalyje.
Chicago, Ill. 1896, pusl. 364. \$1.00

Tai pati audinio apdarose, aukso
litaras ant nugaros ir šono. \$1.25

No. 678 Lietuvių Pratišvėlio Mažoji
Arajoje nuo senovės iki šio pakeito
valdžia Persų. Parašė Lietuvos Ma-
žosios (Dr. J. Šilpaus). Knyga turi
283 puslapius: ir 4 didelės mapos, pa-
rodančias vietas, kur senovėje gyve-
no lietuviai pratišvėliai. Aprašo lietuvius
pajungimus dar 800 metų prieš Kristaus
gimimą. Chicago, Ill. 1899. \$0.50

No. 722 Trumpa senovės istorija.
Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų
kalbos Dr. S. Paveikėlio senovinių
lietuvių ir 5-ais spalvotais žemėlapi-
niais (mapomis). Yra tai tikrausia
svieto istorija nuo seniausių laikų
daug metų prieš Kristaus gimimą iki
nupolimo Rymo viešpatystės. Chica-
go, Ill. 1904, pusl. 305. \$1.00

Drutuose apdarose. \$1.25

No. 907 Kaip žmonės su ponais ko-
vojo? Sodocių sukilimai Ispanijoje
XV amžiuje, Anglijoje XVI amžiuje.
Parašė A. J. -tia. Chicago, Ill. 1908,
pusl. 34. \$1.00

No. 925 Moteris ir jos vieta žmoni-
joje. Parašė J. Lauks. Šita knygelė
išskiria moterų klaukus, todėl yra
reikalinga kiekvienai moteriai. Para-
šė J. Lauks. Chicago, Ill. 1908, pusl. 47.
Kaina. \$1.50

No. 946 Priedėlis prie Lietuviško
klaukimo. Raštelis gildinančias lietu-
vištes reikalus po valdžia Rusijos ir
po įtekme lenkytės. Chicago, Ill.
1906, pusl. 23. \$1.00

No. 970 Tautiškos Politikos Knygų
nėlia. Telpa čia Rusijos politikos vieš-
patavimas, persikėlimas į rytus lais-
vės, draugių ir susitarimų, laisvės
sodžio ir sąjūdės, ir kame išsąjūdas.
Chicago, Ill. 1907, pusl. 47. \$1.50

No. 1102 Auginimas ir maitinimas
mūsų kudių. Parašė Dr. J. Kulis.
Chicago, Ill. 1907, pusl. 28. \$1.00

No. 1135 Hygiens arba moksas apie
užsikimšimą sveikatos. Pagal Bernes,
D. R. Noll ir kitus sutaisė Bernas. Kas
je su atyda perskaitys, patalys ap-
sisaugoti nuo visokių ligų, užsikimš-
ti celiybe savo sveikatą, paliginti sa-
vo amžių ir užauginti sveikus ir ty-
tus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897,
pusl. 132. \$0.50

No. 1140 Išsivystymas valsiuosa gy-
vūnų. Parašė Dr. J. Kulis. Su dau-
giais paveikėliais iš embriologijos.
Chicago, Ill. 1907, pusl. 21. \$1.00

No. 1157 Koks privalo turti vaikų
auklėjimas? Rankius raštį, parašytą
Dro J. Šilpaus. Chicago, Ill. 1908, pus-
lapių 91. \$2.50

No. 1176 Pamatas Visokiai Refer-
mal. Vadovavo sveikatai, turti ir lais-
vės. Populiariškas raštas apie klauki-
mą valgybos. Parašė Otto Carque.
Su raštinio leidimo vertė J. Lauks.
Išsivysto nurodo, kad mėsos ir kal-
kio kiti, taip pavadinant dūginant val-
giai yra netikėtinai žmonėms ma-
tais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113. \$0.50

No. 508 Gamtos pajėgos ir kaip iš
jų naudoti. S. Paveikėlio, B. B. B. B.
Svarbios mokslinės vertės
knyga, su daugybe paveikėlių įvairių
mašynų ir kitokių prietaisų išsivys-
tinti gamtos pajėgas. Chicago, Ill.
1904, pusl. 233. \$0.50

No. 1329 Žodynas. Tas pats kaip
No. 1328, tik pilnai apdarytas brau-
gia, grafiškai morko skura. (Čia audinio
nėra nė baltio.) \$7.00

No. 1326 Žodynas Lietuviškai-angli-
škos kalbos. (Dalis I.) Sutaisė A. La-
lis. Čia ras visus lietuviškus žodžius
išsivystę angliškai. Kodas žodis pa-
sąskaitas kursyvos litaroms prie
kokio gramatikos skyriaus jis priguli.
Knygos formatas 6x9 colius. Kieti
audinio apdarai. Chicago, Ill. 1902,
pusl. 382. \$2.00

Popieriaus viršelis. \$1.75

No. 1327 Žodynas angliškai-lietuvi-
škos kalbos. (Dalis II.) Sutaisė A. La-
lis. Čia ras visus angliškus žodžius
angliškai žodžio kabose yra pridėti
tarmė, kaip žodžius angliškai tarti,
teigti kiekvienas žodis pasąskaitas
kursyvos litaroms prie kokio gra-
matikos skyriaus jis priguli. Knygos
formatas 6x9 colius. Grafiškai drus-
ta apdarais, nugara ir kampai drus-
ta, grafiškai morko skura, šonai audinio,
ant nugaros parašas aukso litaras,
lapų kraštai marmuriniai. \$4.00

Tai pati knyga popieriaus apdar-
ais. \$3.00

No. 1428 Vaidė Kristaus pas po-
plečių Pijų IX. Parašė Viktoras Ha-
go. Antra laida. Chicago, Ill. 1907.
Kaina. \$1.00

No. 1498 Lietuviškas Sąjūnykas.
surinktas iš daugelio žmonių sąpi-
nyų ir sutautas pagal tikrą pers-
kai-egiptiška sąjūnyką, su aprašy-
mu planetoje atpažinti žvaizdes. Ge-
rausiai išsivysto visokius žvaizdes,
kokie tik žmogui prietisimui gali. Chi-
cago, Ill. 1895, pusl. 205. \$0.50

Tas pats drusai apdarytas. \$0.50

No. 1515 Naujas pilnas Orakulas
arba knyga būty, mone ir visokių pa-
slapčių ir praktiška C. C. St. Germain
Dėlažystė, su paveikėliais. Su-
rinko ir išsivysto išsivysto J. Lauks.
Yra tai didžiausia ir praktiška
knyga mone knyga, būty, ir dēla-
žystės mokslo. Formatas 6x9 colius.
Išsivysto nurodo, kad mėsos ir kal-
kio kiti, taip pavadinant dūginant val-
giai yra netikėtinai žmonėms ma-
tais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113. \$0.50

No. 507 Gamtos istorija Pagal Bert
vertė Dr. A. Bacevicius. Knyga su dau-
giais paveikėliais, žmonių, medžių
ir akmenų paveikėliais, trumpai, iš-
skirti ir suprantamai išsivysto gamtos
istoriją, ypač žemės dalykus, ir kurios
žmonės žinoti, bet ju geras neaprašo.
Chicago, Ill. 1903, pusl. 209. \$0.50

No. 480 Biologija arba moksas apie
gyvųjų daiktų. Pagal profesorį Nuo-
bauską sutaisė Bernas. Moksas, ko-
kio būdu žodis gyvi sutvirkina ant
mūsų žemės, kaip jis vystėsi, pradė-
sio nuo mašynų, iki dājo lig
paukščių, žvėrių ir paties žmogaus.
Su paveikėliais Chicago, Ill. 1901,
pusl. 147. \$4.00

No. 526 Kada ir koku būdu svietas
sutvarkas. Parašė Prof. Dr. M. W.
Meyer. Iš visokių kalbos vertė J.
Ilgadaus. Aprašyta, koku būdu tve-
riasi dangiški kūnai ir kaip musy žemė
susitvarkė, teigti, koku būdu atar-
do ant jos gyvybė. Su paveikėliais.
Chicago, Ill. 1906, pusl. 140. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50

No. 527 Kada ir koku būdu gali
svietas kada nors pasibalti. Parašė
Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš visokių
kalbos vertė J. Ilgadaus. Knygelėje
aprašyta svieto pabaiga. Kas nori at-
sivysti, kada ir koku būdu gali svie-
tas pasibalti, tegul perskaito šią
knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135.
Kaina. \$0.50